

บทที่ 1

สงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบ

1. กล่าวทั่วไป

เคลาเซวิทซ์ ได้กล่าวพรณาถึง " สงครามประชาชน " - (People's war) ไว้ในหนังสือเรื่อง " สงคราม " (On War) ของเขา ดังนี้

สงครามประชาชน เป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของโลกยุคสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 นี้เองโดยมีคู่สงครามเป็นผู้สนับสนุนสงครามฝ่ายหนึ่ง กับคู่ปรปักษ์ในสงครามอีกฝ่ายหนึ่ง

ด้วยทัศนะทางการเมือง ฝ่ายหลังมองว่า สงครามประชาชนก็คือ วิธีการปฏิวัติวิธีหนึ่ง หรือนัยหนึ่ง สถานการณ์ฉุกเฉินที่ระบอบอนาธิปไตยถูกอ้างว่าเป็นอำนาจ ซึ่งเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยในสังคมของบ้านเมืองเท่า ๆ กับเป็นอันตรายต่อศัตรูผู้สนับสนุนสงครามเองด้วย หรือในทัศนะทางทหาร ฝ่ายหลังเชื่อว่าถ้าต้องใช้กำลังทหารในสงครามนี้ ผลลัพธ์ที่ได้ย่อมไม่คุ้มค่า

สำหรับทัศนะเป็นการปฏิบัติทางการเมืองนั้น ย่อมไม่เกี่ยวกับทหารแน่นอน แต่ในฐานะที่เป็นนักรบของชาติ ทหารย่อมมองสงครามประชาชนเป็นเพียงแค่วิธีการหนึ่งของการต่อสู้เท่านั้น ฉะนั้นเมื่อเป็นการต่อสู้ ก็ย่อมต้องมีหรือเกี่ยวข้องไปถึงข้าศึกผู้เป็นศัตรูรวมอยู่ด้วย

แต่ถ้าตามทัศนะประการหลัง เราจะต้องมองสงครามประชาชนในมุมกว้าง โดยถือว่าเป็นผลลัพธ์อันเนื่องมาจากการรู้จักเลือกหยิบเอาเฉพาะลักษณะอันร้ายกาจของสงครามมาใช้ประโยชน์ด้วยวิธีการของโลกยุคใหม่อย่างทุกวันนี้ นั่นคือการโหมเหตุนความปั่นป่วนให้ลุกลามและเลวร้ายเพื่อสร้างความวุ่นวายให้หนักขึ้นขนาดที่เรียกได้ว่าเป็น สงคราม

เคลาเซวิทซ์ เป็นบุคคลคนแรกที่พยายามประมวลเอาลักษณะของ สงครามกองโจรกับสงครามก่อความไม่สงบ (guerrilla warfare and insurgent war) มาปะติดปะต่อเข้าด้วยกัน แม้เคลาเซวิทซ์ได้เล็งเห็นสรรพคุณของ " สงครามประชาชน " มาอย่างทะลุปรุโปร่งแล้วก็ตาม แต่ก็เป็นที่สงสัยกันว่าเขาจะล่วงรู้ถึงผลกระทบอันเกิดจากสิ่งนี้ในอนาคตข้างหน้าบ้างหรือไม่

ในรอบปีที่ผ่านมามีคำและข้อความที่ใช้เรียกชื่อตามลักษณะของสงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบแบบต่าง ๆ หลายต่อหลายคำ อาทิเช่น

- การปฏิบัติการก่อเหตุไม่สงบ (insurgency operations)
- สงครามไม่ตามแบบ (irregular warfare)
- สงครามพลพรรค (partisan warfare)
- การปฏิบัติการแบบทหาร (paramilitary operations)
- สงครามภายใน (internal war)

- สงครามกองโจร (guerrilla warfare)

การเรียกชื่อสงครามดังกล่าวในลักษณะต่าง ๆ กันเช่นนี้ กลับทำให้เกิดความสับสนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเพียงแต่ต้องการทราบคำนิยามของชื่อนั้น ๆ ก็เริ่มประสบปัญหายุ่งยากเสียแล้ว ดังนั้นเพื่อให้เป็นมาตรฐานสำหรับการอภิปรายถึงเรื่องของ " สงครามกองโจร " และ " สงครามก่อความไม่สงบ " นี้ จึงสมควรทำความเข้าใจสภาพของสงครามในแบบต่าง ๆ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการนี้ไว้ก่อน ซึ่งได้แก่สภาพของสงคราม 3 แบบ คือ

- สงครามทั่วไป (general war)

- สงครามจำกัด (limited war)

- สงครามก่อความไม่สงบ (insurgent war)

คำจำกัดความตามสาระในคำรับเรื่องนี้ของสงครามทั้ง 3 แบบ ดังต่อไปนี้

1. **สงครามทั่วไป** เป็นการต่อสู้ระหว่างรัฐบาล 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายต่างก็มีเป้าหมายมุ่งทำลายล้างอีกฝ่ายหนึ่งด้วยการทุ่มเทวิธีการทุกอย่างที่ฝ่ายตนจะพึงมีอำนาจนำไปใช้ได้ แม้สงครามโลกครั้งที่ 2 จะถือเป็นสงครามทั่วไปในสมัยนั้น สงครามที่คาดว่าจะมีการใช้อาวุธนิวเคลียร์พลังความร้อนในกาลปัจจุบันนี้ก็ถือเป็นสงครามทั่วไปเช่นกัน

2. **สงครามจำกัด** เป็นการต่อสู้กันด้วยกำลังติดอาวุธระหว่างรัฐบาลเหล่านั้น โดยแต่ละฝ่ายเตรียมใช้ทรัพยากรในหนทางแต่จำกัด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในวงจำกัดหรือสามารถรักษาเป้าหมายที่ถูกจำกัดวงไว้ สงครามเกาหลีเป็นตัวอย่างหนึ่งของสงครามจำกัดในทัศนะของประเทศสหรัฐฯ และประเทศจีนคอมมิวนิสต์

3. **สงครามก่อความไม่สงบ** เป็นลักษณะการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลปัจจุบันที่ดั่งขึ้นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฝ่ายหนึ่ง กับกองกำลังต่อต้านรัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่ง กองกำลังต่อต้านรัฐบาลนี้ อาจจัดตั้งขึ้นหรือสนับสนุนโดยรัฐบาลนอกประเทศหนึ่งหรือมากกว่า ด้วยเป้าหมายหลัก คือล้มล้างรัฐบาลปัจจุบัน กรณีพิพาทในคาบสมุทรอินโดจีนและมลายู อาจจัดเป็นสงครามก่อความไม่สงบได้

ส่วนสงครามแบบกองโจร อาจมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในสงครามแบบใดแบบหนึ่งที่กล่าวมาแล้วนี้ได้ สงครามกองโจรนี้ สามารถกำหนดคำจำกัดความได้ ดังต่อไปนี้คือ :

" เป็นการปฏิบัติทางทหารและอย่างเป็นทางการ ซึ่งกระทำในดินแดนของข้าศึก หรือในเขตที่ข้าศึกยึดครอง โดยกำลังรบนอกแบบหรือกำลังไม่ตามแบบ (irregular forces) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกำลังในท้องถิ่น "

ในสงครามทั่วไป ฝ่ายที่เพลี่ยงพล้ำ อาจใช้กองกำลังกองโจรเป็น " หมากรูดสุดท้าย " ภายหลังการถูกทำลายด้วยอาวุธนิวเคลียร์พลังความร้อน หรืออาจใช้ในบทบาท สนับสนุนกองกำลังทหารประจำการตามแบบ (regular forces) ดังที่สหภาพโซเวียตได้เคยใช้มาแล้วในสงครามโลกครั้งที่

2 และเช่นเดียวกันกองกำลังกองโจร อาจนำไปใช้ เพื่อการสนับสนุนในสงครามจำกัดได้
 ดังเช่น กองโจรเกาหลี เป็นต้น

ส่วนในสงครามก่อความไม่สงบ กองโจรอาจได้รับมอบบทบาทสำคัญ ๆ ในขั้นตอนเริ่มแรกของสงคราม ขณะที่กองกำลังล้มล้างรัฐบาลนั้นยังไม่เข้มแข็งพอที่จะเข้ารุกรบต่อกองทัพประจำการตามแบบได้ อย่างไรก็ตาม สงครามก่อความไม่สงบบางแห่ง อาจดำเนินไปโดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยสงครามกองโจรได้

พจนานุกรมศัพท์ทหาร ได้บัญญัติคำจำกัดความของสงครามก่อความไม่สงบ ไว้ดังนี้:

เป็นการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ กับพวกก่อการไม่สงบที่ได้จัดตั้งขึ้นและได้รับการสนับสนุนเป็นประจำจากภายนอกให้ก่อการอย่างรุนแรงจากภายใน เพื่อต่อต้านกิจกรรมการเมือง การสังคม การเศรษฐกิจ การทหาร และงานด้านพลเรือน ทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อก่อความพินาศให้แก่ทุกระบบภายในประเทศหรือจนกว่าจะโค่นล้มลงในที่สุด

จากคำจำกัดความนี้ จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า สงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบนั้นสามารถนำไปใช้ในสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กันได้ และอาจใช้ได้ด้วยลักษณะวิธีการแบบต่าง ๆ

ความมุ่งหมายของเอกสารนี้ คือ ติดตามค้นหาความเป็นมาแห่งวิวัฒนาการของสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบ โดยย้ำให้เห็นถึงการอุทิศความพยายามอันใหญ่หลวงของบรรดาปรมาจารย์ต้นตำรับชั้นหัวกะทิทั้งหลาย ดังนั้น การสืบสาวราวเรื่องเพื่อวิเคราะห์ความนึกคิดของบุคคลเหล่านั้นให้ได้ว่าพัฒนาขึ้นมาอย่างไร การนำมาใช้และส่วนที่เลิกราไป หรือได้ปรับเปลี่ยนกันมาอย่างไรให้เป็นที่กระจ่างชัดได้นั้น จำเป็นต้องบรรยายถึงชีวประวัติของบุคคลผู้เป็นเจ้าของตำรับลัทธิ นับแต่ละสมัยของเคลาเซวิทซ์ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ภายิตและประพตติทุกข้อของปรมาจารย์เจ้าตำรับอันได้แก่ :

เคลาเซวิทซ์ (Clausewitz)

มาร์คซ (Marx)

เอนเจลส์ (Engels)

เลนิน (Lenin)

ลอเรนซ์ (Lawrence)

เมาเซตุง (Mao Tse-tung)

เกียบ (Giap)

เกวารา (Guevara)

เดบเร (Debray) และ

มาริเกลลา (Marighella)

เหล่านี้จะได้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึง น้าหนักความสำคัญของหลักเกณฑ์เหล่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อศิลปอุปบายการทำสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบนั้น พร้อมกับอธิบายในแง่มุมทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา สังคม และแง่คิดในทางทหาร รวมทั้งบันทึกข้อสังเกตถึงผลดีและผลเสียของการทำสงครามกองโจรในเมือง และในเขตชนบทด้วย

ในปัจจุบันนี้ เนื่องจากอำนาจอันน่ากลัวของสงครามนิวเคลียร์เป็นที่ข่มขู่โดยทั่วกันแล้ว ดังนั้น ก็น่าจะคงเหลือแบบของสงครามเพียงสองแบบเท่านั้นคือ สงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบ ที่มนุษย์จะพึงนำมาใช้ได้โดยไม่ต้องฆ่าตัวเองไปพร้อม ๆ กันกับการทำลายล้างโลก

ตามข้อมูลในเอกสารนี้ จึงเป็นการศึกษาให้เกิดความรอบรู้และเข้าใจในศิลปและวิธีการปฏิบัติการ เพื่อต่อต้านการสงครามก่อความไม่สงบซึ่งนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อทหาร แต่ก่อนที่จะเรียนรู้ถึงวิธีการต่อต้านสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบอย่างไร จำเป็นต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นเสียก่อนว่าสงครามทั้งสองแบบนี้มีความเกี่ยวข้องในเรื่องอันใดบ้าง

2. กำเนิดของสงครามกองโจร

โดยทางประวัติศาสตร์ คำว่า "การรบแบบกองโจร" (guerrilla) หรือ "สงครามเบ็ดเตล็ด"(little war) ได้เริ่มอุบัติขึ้น ณ ประเทศสเปนในระหว่าง " สงครามคาบสมุทร " (Peninsula war) อันเป็นสงครามนโปเลียนกับอังกฤษในสเปน (1808-1814) เมื่อพวกทหารนอกประจำการและประชาชนชาวสเปนพร้อมใจกันลุกฮือขึ้นต่อสู้กองทหารของนโปเลียน การต่อต้านครั้งนี้อุบัติขึ้นหลังจากที่ฝรั่งเศสได้ชัยชนะต่อกองทหารประจำการของกองทัพสเปน จนสามารถเข้ายึดเมืองและนครหลายแห่ง แล้วบังคับกษัตริย์แห่งสเปนให้สละราชบัลลังก์พร้อมกับพยายามเข้ายึดครองประเทศสเปนทั้งหมด

สเปนมีลักษณะภูมิประเทศอุดมไปด้วยป่าทึบและเทือกเขาสลับซับซ้อน ถนนและเส้นทางคมนาคมมีสภาพเลวอย่างพื้นบ้านแบบโบราณ ดังนั้นทหารจากกองทัพสเปนเดนตายร่วมด้วยทหารหนีทัพ ชาวฝรั่งเศสและพวกลักลอบขนของเถื่อน จึงฉกฉวยโอกาสจากสภาพการณ์นี้เข้าปฏิบัติการก่อกวนทหารฝรั่งเศส ด้วยการดักรุมยิงขบวนสัมภาระ ทหารเดินขบวนและกองลาดตระเวนขนาดเล็ก เพราะชาวสเปนถือว่าฝรั่งเศสเป็นคนต่างชาติผู้บุกรุกและเป็นคนนอกศาสนา พลพรรคชาวสเปนผู้ต่อต้านซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากอังกฤษก็เติบโตและแกร่งกล้าขึ้นตามลำดับ ในขณะที่การต่อต้านถึงจุดรุนแรงสุดจิตนั้นประมาณกันว่ากองโจรสามารถสร้างความสูญเสียแก่กองทหารฝรั่งเศสได้จำนวนถึง 100 คนต่อวัน และในไม่ช้าไม่นานทหารฝรั่งเศสก็เฝ้าจวนควมท้อถอยถึงขั้นหนบทไว้กำมือได้ต่อไป เหตุนี้แหละนโปเลียนจึงต้องฝืนใจใช้กองทหารฝรั่งเศสจำนวนมากอย่างกระจัดกระจายแทนที่จะมุ่งนำไปใช้ในยุโรปตอนกลาง ซึ่งจะบังเกิดผลดีแก่แผนการทัพมากกว่า ในที่สุดกองทัพอังกฤษภายใต้การนำของแม่ทัพ คือ นายพลเวลลิงตัน (Wellington) และกองโจรชาวสเปนก็ขับไล่ทหาร

ฝรั่งเศสให้ถอยทัพออกไปจากคาบสมุทรไอบีเรีย ทั้งหมดได้ และก็ด้วยเหตุนี้เองที่มีส่วนช่วยให้การโค่นล้มจักพรรดิโนโปเลียน ลงจากบัลลังก์ได้เป็นผลสำเร็จ

ชาวสเปนพร้อมใจกันต่อสู้เพื่อป้องกันดินแดนอันเป็นมาตุภูมิ และปกป้องแนวทางดำเนินชีวิตของพวกเขา ซึ่งโดยธรรมชาติ จุดมุ่งหมายของชาวสเปน ก็เพียงแค่ต้องการตั้งรับป้องกันตน เพียงด้วยการก่อการรบกวาดล้างทหารฝรั่งเศสอย่างไม่ขาดระยะ ชาวสเปนก็บั่นทอนกำลังในทหารฝรั่งเศสที่จะต้องอยู่เพื่อปฏิบัติการรบในสเปนให้ตกต่ำได้ นี่แหละคือกลยุทธ์อย่างเดียวกับที่ชาวสเปนมีเหลืออยู่ ซึ่งชาวสเปนก็นำออกใช้ด้วยความชาญฉลาดและอย่างได้ผล

บรรดาปรมาจารย์เจ้าตำรับลัทธิแห่งสงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบชั้นหัวกะทิทั้งหลาย ได้นำเอาพฤติกรรมการต่อสู้ของชาวสเปนนี้ ผสมผสานเข้ากับเรื่องราวในประวัติศาสตร์อื่น ๆ มาพินิจพิเคราะห์ที่อยู่นานนับปี หลายฝ่ายต่างเชื่อว่าก็เพราะการศึกษาถึงการต่อสู้ของชาวสเปนคราวนี้แหละที่เป็นแรงจูงใจให้เคลาเซวิทซ์ รวบรวมแนวคิดเขียนเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ " สงครามประชาชน " ขึ้น

เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ข้อเขียนส่วนใหญ่ของเคลาเซวิทซ์ แต่เดิมนั้นมักเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารในสภาพการรบของ สงครามตามแบบ (conventional warfare) แต่หลังจากที่เขาได้ศึกษาถึงเล่ห์กลที่ชาวสเปนและประชากรเหล่านั้นนำมาใช้กัน เขาจึงรู้แจ้งเห็นจริงถึงคุณประโยชน์ของกลยุทธ์เหล่านั้นได้โดยทันที

ตามเนื้อหาในข้อเขียนของ เคลาเซวิทซ์ เขาได้ชี้ให้เห็นว่า **สงครามประชาชนมีลักษณะอันสำคัญ 2 ประการ คือ**

- เกี่ยวกับการเมือง
- เกี่ยวกับการทหาร

ลักษณะสำคัญสองประการนี้ได้พิสูจน์ตัวของมันเองว่า เป็นตัวการก่อผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อประวัติศาสตร์การสงครามของมนุษยชาติ

จากทัศนนะทางการเมือง ข้อเขียนของเคลาเซวิทซ์ ได้ชักจูงให้เกิดแนวคิดความเชื่อมั่นว่าการบรรลุเป้าหมายทางการเมือง จะกระทำสำเร็จได้ก็โดยการก่อ " สงครามประชาชน " ดังที่เขาได้กล่าวไว้ว่า " เราไม่เคยแยกสงครามออกจากการเมืองได้เลย "

เคลาเซวิทซ์ ยังได้แสดงความคิดเห็นต่อไปเกี่ยวกับ " สงครามกองโจร " โดยได้บรรยายสภาพบรรยากาศสำหรับทำสงครามกองโจรไว้ ดังนี้ :

" ตามแนวคิดของฝ่ายเราผู้ทำสงครามประชาชน ควรทำตัวให้เป็นประจัญดาอะหยังห้อมที่คละคลุ้งไปทั่ว ไม่รวมตัวเป็นกลุ่มก้อน ใด ที่ใด เพราะไม่แล้ว ข้าศึกหรือที่ว่ากันว่า...มาขยี้เข้าให้แหละกลาญ... จนอาวุธจะต้องพลอยอันตรายจากมือมวลชนไป แต่ในหนทางอีกอย่างหนึ่งหมอกควัน

นี้ ควรจะต้องรวมตัวกันได้ ณ ตำบลใดให้เป็นกลุ่ม ก่อนที่หนาที่บ่งขึ้น จากนั้นและโดยจับปล้น ปรักายแห่งสายฟ้าอันน่ากลัวก็สำแดงฤทธิ์ออกมาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ตำบลใดตำบลหนึ่งที่กล่าวถึงนี้โดย ส่วนใหญ่ก็ควรต้องเป็นตรงปึกของยุทธภูมิข้าศึก...เพราะตรงที่เหล่านี้แหละ ย่อมก่อความรู้สึกลัวหวาด วิตกและสยองขวัญ..."

เคลาเซวิทซ์ ได้ชี้ให้เห็นชัดว่า ศิลปะในการทำสงครามกองโจร ก็คือ ความคล่องตัว กระจายกำลัง และความเร็วในการปฏิบัติการโดยมุ่งกระทำตรงปึกและด้านหลังของข้าศึก เขายังได้ตั้งข้อสังเกตถึง สภาพการณ์ที่มั่นใจได้ว่า " สงครามประชาชน " จะประสบชัยชนะในที่สุดได้ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ประชาชนทำสงครามภายในอาณาเขตประเทศของตน
2. การก่อหายนะเพียงครั้งคราวเดียว มิใช่ปัจจัยตัดสินแพ้ชนะอย่างเด็ดขาดของสงคราม
3. สมรรถมิของการทำสงคราม ครอบคลุมอาณาเขตอันกว้างไพศาลของประเทศ
4. ลักษณะประชาชาติเกื้อกูลต่อมาตรการการทำสงคราม
5. ลักษณะตามธรรมชาติในประเทศ ขาดเป็นห่วงเป็นตอน และเข้าถึงได้ยาก ซึ่งอาจจะเป็น เทือกเขา หรือเป็นป่าและหนองบึง หรือเป็นแบบของการกลักรรณะเฉพาะแบบของท้องถิ่นหนึ่งนั้น ๆ

คำแนะนำเหล่านี้ มีผลอย่างสำคัญต่อการทำสงครามกองโจร บรรดาเจ้าตำรับแห่งลัทธิคนอื่น ๆ ได้นำแนวชี้นำนี้ไปเผยแพร่สั่งสอนเพื่อการทำสงครามทั้งสองแบบ คือ สงครามกองโจรและสงครามก่อ ความไม่สงบ

แม้เคลาเซวิทซ์ มีชีวิตไม่ยืนยาวพอที่จะอยู่สรุปผลงานของเขาเกี่ยวกับ " สงครามประชาชน " ได้ แต่ด้วยการเล็งการณ์ไกลของเขาได้พิสูจน์ถึงคุณค่าของคำชี้นำที่แนะนำให้มวลชนปฏิบัติการในสงคราม ก่อความไม่สงบ และสงครามกองโจรด้วยลักษณะเชิงรุกที่ก้าวร้าวอาจหาญยิ่งขึ้นอยู่จนทุกวันนี้ บรรดา ปรมาจารย์ชั้นนำคนหนึ่ง ๆ จึงต่างก็รับเอาแนวคิดของเคลาเซวิทซ์ไปพัฒนาและนำออกเผยแพร่สืบ ทอดต่อ ๆ ไป

ทั้งมาร์คซ เอนเจลส์ และ เลนิน ได้นำแนวคิดด้านการเมืองของเคลาเซวิทซ์ ไปแพร่หลาย และกั ด้วยแนวคิดด้านการเมืองของเคลาเซวิทซ์นี้แหละ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างสำคัญต่อความเป็นมา ของประวัติศาสตร์มนุษยชาติ

ส่วนข้อเขียนของเคลาเซวิทซ์ที่เป็นหลักการทำสงครามกองโจร ลอเรนซ์ (Lawrence) และ ปรมาจารย์คนอื่นก็ได้นำไปแต่งเติมและเผยแพร่สืบต่อมาจนเป็นที่ยอมรับ และเจริญรอยตามในหลาย ประเทศทั่วโลก

ส่วนมาเซตุง (Mao Tse-tung) ได้ผสมผสานแนวคิดทางการเมืองกับแนวคิดทางการทหารเข้า ด้วยกัน แล้วนำออกเผยแพร่ปลุกกระดม จนเขาสามารถก่อการปฏิวัติเป็นผลสำเร็จได้เด็ดขาดเมื่อกลาง คริสตศตวรรษที่ 20 ได้อย่างไร และทฤษฎีของเขานี้ ได้กลายเป็นแนวชี้นำให้แก่เจ้าลัทธิคนต่อมา เช่น

เกียบ (Giap) และ เกวารา (Guevara) ได้ต่อไป อย่างไรก็ตามเป็นหัวข้อที่น่านำมาวิเคราะห์หาเหตุข้อเท็จจริงกันในตอนต่อไป

๗ ความรอบรู้ถึงองค์ประกอบของการสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างแท้จริง สำหรับนักการทหารและรัฐบุรุษร่วมสมัยแห่งยุคใหม่ทุกวันนี้

วลาดีเมียร์ อิลิช อุลยานอฟ (เลนิน)

Vladimir Ilich Ulyanov (Lenin)

ชีวประวัติและการทำงานของ มาร์กซ และ เอนเจิลส์ (Marx and Engels) สามารถค้นคว้าได้จากประวัติศาสตร์สงครามปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศรัสเซีย แนวความคิดของบุคคลทั้งสองได้ก่อกำเนินรากฐานทางทฤษฎี ซึ่งต่อมาเลนินได้นำไปพัฒนาการจัดตั้ง ๗ พรรคบอลเชวิค (Bolshevik party) ขึ้นและก่อการปฏิวัติยึดอำนาจในประเทศรัสเซียเมื่อปี ค.ศ.1917 ได้เป็นผลสำเร็จ ยังผลให้โฉมหน้าประวัติศาสตร์มนุษยชาติต้องแปรเปลี่ยนไป

วลาดีเมียร์ อิลิช อุลยานอฟ (Vladimir Ilich Ulyanov) ซึ่งโลกรู้จักในชื่อที่คุ้นกันดีว่า นิโคลาส เลนิน (Nikolai Lenin) เกิดในเมือง ซิมบิสค (Simbirsk) บนฝั่งแม่น้ำวอลกา (Volga) เมื่อวันที่ 22 เดือนเมษายน ค.ศ.1870 บิดาของเลนินเสียชีวิตเมื่อเลนินอายุได้ 15 ปี และในปีเดียวกันนั่นเอง เขาก็ต้องประสบชะตากรรมซ้ำสอง เมื่อพี่ชายของเลนินซึ่งเป็นนักศึกษาวชิชาชีววิทยาในมหาวิทยาลัย เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก (St.Petersburg) ชื่อ อเล็กซานเดอร์ (Alexander) ได้ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันในความพยายามลอบปลงพระชนม์พระเจ้าซาร์ (Czar)

อเล็กซานเดอร์ ปฏิบัติการในตำแหน่งหัวหน้าผู้นำกลุ่มซึ่งเรียกชื่อตัวเองว่า " พวกข่มขวัญเพื่อพิทักษ์เจตจำนงปวงชน " (Terror Section of the will of the People) การปฏิบัติงานหลักของกลุ่มก็คือมุ่งประกันเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนเพราะความเชื่อว่า หากพวกตนแสดงออกในเชิงคัดค้านและด้วยการโฆษณาปลุกกระดมแล้วย่อมจะถูกขัดขวางจนไม่อาจทำได้ พวกนี้จึงคิดวางแผนลอบปลงพระชนม์กษัตริย์คือพระเจ้าซาร์ อเล็กซานเดอร์ ที่ 3 (Czar Alexander III) แต่พวกตำรวจสืบรู้ตัวผู้ร่วมสมคบ และลงมือจับกุมตัวโดยมี อเล็กซานเดอร์ พี่ชายของเลนินติดร่างแหอยู่ด้วยระหว่างการดำเนินการพิจารณาคดี อเล็กซานเดอร์ให้การภาคเสธข้อกล่าวหาและไม่ร้องอุทธรณ์ความกรุณาแต่อย่างใดจากศาล และแล้วในวันที่ 20 พฤษภาคม ค.ศ.1887 เขาก็ถูกตัดสินประหารชีวิตโดยการแขวนคอ เหตุการณ์ครั้งนี้ได้สร้างความรู้สึกระแชาใจเป็นรอยจารึกในความทรงจำของเลนินอย่างไม่รู้ลืมตามตำนานเก่าเล่าต่อกันมาว่า เลนิน สาบานจะล้างแค้นแทนความตายของพี่ตน แต่ทั้งนี้มิใช่ด้วยแผนแก้แค้นโดยตรง แต่เลนินได้คิดไตร่ตรองแล้วว่า "จำเป็นต้องใช้วิธีการอีกอย่าง "

ในฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ.1887 ปีเดียวกัน นั้นเอง เลนินได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยคาซาน (Kazan Universty) และก็ในทันทีนั้น ได้เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เขาต้องตกกระไดพลอยโจนเข้าเกี่ยวข้องกับ การก่อเหตุวุ่นวายของนักศึกษา กล่าวคือ ในวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ.1887 สภานักศึกษามหาวิทยาลัยคาซานได้ยื่นข้อเรียกร้องตามความต้องการของเหล่านักศึกษาต่อคณบดีมหาวิทยาลัย ระหว่างการประชุม เลนินถูกเฝ้าจับตามองว่าได้เข้าไปร่วมกลุ่มอยู่ด้วยในแถวหน้า ๆ และแล้วตอนหลังก็ถูกขับออกมาจากนั้น เมื่อเขาพยายามกลับเข้าไปในมหาวิทยาลัยอีกครั้ง ปรากฏว่าทางมหาวิทยาลัยไม่ยินยอมให้เลนินเข้าศึกษาต่อไปอีก ตั้งแต่นั้นมา เลนินเริ่มตั้งหน้าศึกษาค้นคว้าข้อเขียนของ คาล มาร์คซ (Kal Marx) ขณะเดียวกัน ด้วยความพยายามครั้งแล้วครั้งเล่า ก็ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก (St.Petersburg University) จนกระทั่งปี ค.ศ.1891 เลนินจึงสำเร็จด้วยการสอบผ่านวิชากฎหมาย และได้รับการรับรองสิทธิให้ประกอบอาชีพทนายความ

เมื่อเลนินอายุได้ 25 ปี เขาได้รับการอุปโลกน์ขึ้นเป็นหัวหน้าผู้นำกลุ่มเยาวชนผู้นิยมลัทธิของ มาร์คซในมหาวิทยาลัยเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ด้วยกิจกรรมของกลุ่มครั้งนี้ทำให้เลนินถูกจับกุมตัวในโอกาสต่อมาเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1895 ขณะอยู่ในที่คุมขังเรือนจำเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก เขาก็ยังคงติดต่อส่งข่าวโต้ตอบกับบรรดาสหพรคของเขายังไม่ขาดตอน ใน ค.ศ.1897 เลนินพ้นโทษ แต่ก็ถูกเนรเทศไปอยู่ที่หมู่บ้านชูเชนสโก (Shushenskoe) ในแคว้นไซบีเรีย (Siberia) ตะวันออก ณ ที่นี้เอง เลนินได้สมรสกับ นาเดซดา ครุปสกายา (Nadezhda Krupskaya) ในระยะเวลาระหว่างที่ถูกเนรเทศนี้เลนินได้แสวงหาแนวคิดก้าวล้ำหน้าต่อไปอีก โดยเขียนเป็นหนังสือในชื่อเรื่องว่า "การใดที่ต้องก่อ" (What is to be Done)

นับว่า เลนินได้ยึดถือทฤษฎีของมาร์คซ และเอนเจลส์ เป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานของเขา ทฤษฎีนั้นมุ่งจุดความสำคัญอยู่ที่กระบวนการทางเศรษฐกิจ และความเกี่ยวพันระหว่างกัน ในสังคม นายทุนมาร์คซทำนายว่า ฐานะด้านการเงินของกรรมกรจะต้องเลวลงอย่างไม่มีทางเลี่ยง และสังคมมนุษย์ต้องถูกบีบให้เดินไปสู่การแบ่งชนชั้นเหลือเพียง 2 พวกเท่านั้น ซึ่งต่างมีความรู้สึกชิงชังต่อกันอย่างสิ้นเชิง ความรู้สึกต่อกันดังกล่าวนี้ยิ่งทรุดหนักและสยดด้วยชนชั้นกรรมกร จะช่วยกันทำลายล้างพวกชนชั้นกลางอย่างคูดั้น และกำจัดข้อกำหนดคกฏเกณฑ์ที่ชนชั้นกลางได้วางครอบงำไว้ลงทั้งหมดทันทีหลังการปฏิวัติของชนชั้นกรรมกร (ชนกรรมาชีพ proletariat) จะไม่มีภาระหน้าที่อันใดหลงเหลือสำหรับ "รัฐ" (State) ต้องรับผิดชอบดำเนินงานต่อไปอีก รัฐจะค่อย ๆ "ร่วงโรยเลิกสั้มลงในที่สุด"

ทฤษฎีของมาร์คซนี้โดยส่วนใหญ่มุ่งต่อชาติที่รุ่งเรืองสุดขีดในยุโรปสมัยนั้นเป็นที่หมาย แต่ในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 นั้น ประเทศรัสเซียเอง ก็ยังไม่เข้าขั้นของความเจริญดังกล่าวรัสเซีย

ยังคงเป็นประเทศกสิกรรมที่ล้ำหลัง ประชากรมี อาชีพทำไร่ทำนามากกว่าร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ

เลนิน จึงต้องเป็นภาระปฏิรูปลัทธิมาร์คซจากหลักการที่มุ่งก่อการในประเทศอุตสาหกรรมที่เฟื่องฟูล้ำยุค ให้เปลี่ยนมาเป็นในอีกแบบหนึ่ง ทั้งต้องมีเหตุผล และกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อปฏิบัติและพัฒนาความเจริญแก่ท้องถิ่นล้ำหลังได้ด้วย มาร์คซและเอนเจิลส์ได้ศึกษาเหตุการณ์ก่อการจลาจลของชนกรรมาชีพในประเทศฝรั่งเศส และได้รวบรวมบันทึกไว้ในหนังสือเรื่อง "รัฐบาลประชาชนแห่งกรุงปารีสเมื่อปี ค.ศ.1871" (Paris Commune of 1871) การศึกษาเหตุการณ์จลาจลในฝรั่งเศสครั้งนี้ของเลนินได้ก่อผลอย่างสำคัญที่บันดาลแนวความคิดที่เลนินจะก้าวเดินต่อไป

นานนับเป็นปี ๆ ที่ระบอบการปกครองของนโปเลียนได้ยังความหายนะมาสู่ฐานะทางเศรษฐกิจและก่อความอับศกให้แก่ชาติฝรั่งเศส ผลที่เกิดตามมาก็คือชนชั้นกรรมาชีพได้ก่อการจลาจลรุนแรงขึ้นด้วยความมุ่งหวังที่จะปลดปล่อยฝรั่งเศสให้รอดพ้นจากการรุกรานของเยอรมัน และเพื่อปลดแอกกรรมกรให้หลุดพ้นจากลัทธินายทุน ก่อนหน้าที่จะเกิดปฏิรูปเป็นรัฐบาลของประชาชนครั้งนี้ มาร์คซได้เคยกล่าวเตือนไว้ให้ระวังการก่อการจลาจลที่รีบร้อนทำก่อนเวลาอันสมควร เพราะเขาเห็นว่ากรรมกรยังไม่มีพลพรรคผู้คล้อยตามมากพอ จะมีก็แค่ในกรุงปารีสเท่านั้น ช้ำยังขาดคณะพรรคชนกรรมาชีพขนานแท้ระดับผู้นำก่อการ กอปรกับไม่มีหน่วยงานจัดตั้งของมวลชนเพียงพอ และปรากฏว่าการคาดคะเนของมาร์คซก็เป็นความจริง เพราะเมื่อการต่อสู้ปะทะกันอย่างดุเดือดผ่านไปได้เพียง 8 วัน "รัฐบาลของประชาชน" ก็ถูกบดขยี้จนพินาศแม้แนวคิดจัดตั้งรัฐบาลของประชาชนครั้งนี้ จะไม่บรรลุเป้าหมายก็ตาม ทั้งมาร์คซ เอนเจิลส์ และเลนินต่างถือกันว่าเป็นประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ครั้งหนึ่งที่มีความสำคัญมหาศาล ควรแก่การจดจำบทเรียน ทั้งเป็นก้าวอันยิ่งใหญ่ของการปฏิวัติโลกของชนชั้นกรรมาชีพ

เลนินได้เกิดความเฉลียวใจว่า ข้อผิดพลาดที่ก่อความปราชัยแก่ระบบการปกครองโดยรัฐบาลของประชาชนนี้มีอยู่ด้วยกัน 2 สาเหตุ คือ

หนึ่ง : ชนกรรมาชีพไม่สามารถควบคุม " 7 รัฐบาล " ได้ทั้งหมด และฝันเฟื่องจนหลงตนผิดไปว่า จะสามารถสร้างสรรค์ความเป็นธรรมขึ้นภายในบ้านเมืองได้ดียิ่งกว่าเก่า โดยการรวมงานบริหารของชาติแบบเดิมเข้าด้วยกัน

สอง : ชนกรรมาชีพ เลือกลงใช้วิธีการชักจูงฝ่ายตรงกันข้ามโดยคำนึงถึงศีลธรรมเกินไป แทนที่จะใช้วิธีการทำลายล้างและก้มมองไม่เห็นความหมายอันสำคัญของการใช้ปฏิบัติการทางทหารด้วยความเด็ดขาด " แทนที่จะโหมเข้าตีกระหน่ำเมืองแวร์ไซส์ (Versailles) ให้ถึงแตกหัก.. กลับปล่อยและเปิดโอกาสให้รัฐบาลแวร์ไซส์ มีเวลาระดมและจัดกำลังหน่วยล่าสังหาร ส่งออกปฏิบัติการปราบปรามจนเกิดเหตุหลังเลือดน่านับเป็นสัปดาห์ในเดือน พฤษภาคม นั้น "

เลนิน มิได้ล้มเลิกนบทรียนแห่งความ ล้มเหลวครั้งนี้เลย ต่อมาเขาจึงได้เริ่มงานจัดตั้งเพื่อ การปฏิวัติขึ้นให้มีลักษณะของการนำและจัดหน่วยอย่างสมบูรณ์แบบโดยมุ่งมั่นเข้าบดขยี้ "กลไก สำเร็จรูปของรัฐ" และ "ไม่รีรอเก็บไว้อีกต่อไป ดังที่ได้ตั้งข้อสังเกตไว้แต่แรกแล้วว่า ทฤษฎีของมาร์คซ และเอนจลส์เป็นรากฐานของการทำงานของเลนิน อย่างไรก็ตาม ก็มีประจักษ์พยานหลายอย่างที่แสดง ว่า แนวคิดของเลนินก็มีส่วนมาจากพวกหัวปฏิวัติคนอื่น ได้แก่ มิคฮาอิล เอ.บากูนิน (Mikhail A.Bakunin)

บากูนิน (ค.ศ.1814-1876) รับราชการเป็นนายทหารรักษาพระองค์และเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน จำนวนหนึ่ง แต่ต่อมาได้กลับกลายเป็นคนไม่เชื่อในพระเจ้า และคิดก่อการล้มล้างกฎหมายและการ ปกครอง (anarchist-stheist) ศัตรูของเขาก็คือ " รัฐ " นโยบายของบากูนิน ได้แก่ ทำลายรัฐบาล ผู้บริหารประเทศทุกคณะ และจุดมุ่งของเขา คือ พัฒนาชาติเป็นแบบประชาคมของชาวนาชาวไร่ ผู้ สามารถเลี้ยงตนเองได้และมีระบบงานบริหารท้องถิ่นแต่เพียงส่วนน้อยที่สุด บากูนิน เป็นผู้หนึ่งที่ สนับสนุนวิธี " ขู่เข็ญตั้งแต่ต้นจนจบ " (permanent terror) และเขาเป็นบุคคลคนแรกที่แปลประกาศลัทธิ คอมมิวนิสต์เป็นพากษ์ภาษารุสเซีย นักประวัติศาสตร์ได้ตั้งข้อสังเกตกันว่า ข้อเขียนของเลนินส่วน ใหญ่จะคล้ายคลึงกันกับข้อเขียนของบากูนินอย่างเห็นได้โดยชัด ทั้งนี้รวมทั้งแนวคิดตามที่บากูนินนิยม ชมชอบ ดังนั้นอิทธิพลเกี่ยวกับความคิดของบากูนิน ดังกล่าวนี้อาจปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้น ก็ต่อเมื่อได้ อภิปรายถึงผลงานของเลนิน

หนึ่งในบรรดาสิ่งที่เลนินยึดถืออย่างเคร่งครัดในศิลปสงครามปฏิวัติก็คือ แนวความคิดว่าด้วยการ นำมวลชนโดยการ " จัดตั้ง " (organization) เลนินเป็นสาวกคนแรกของมาร์คซที่มีความเห็นว่าฝ่ายก่อ การปฏิวัติควรมีพรรคหนึ่งของตนในรูปแบบอย่างใหม่อันหนึ่ง เขาคิดว่าเรื่องอันดับแรกที่ต้องเร่ง ลงมือทำโดยด่วนที่สุด คือ " ตั้งองค์การหนึ่งของผู้ก่อการปฏิวัติขึ้นเพื่อบันดาลให้เกิดพลัง เสถียรภาพ และความต่อเนื่องในการต่อสู้ทางการเมือง "

เลนินมีความเชื่อมั่น ดังนี้

" ถ้าปราศจากเสี้ยซึ่งองค์การการเมืองความพยายามใด ๆ ที่แสดงออกในนามของการ เคลื่อนไหวทางการเมือง ย่อมไม่มีทางคิดทำขึ้นได้ในยุโรปภาวะอย่างปัจจุบันด้วยประการฉะนี้ ย่อม หมายรวมถึงในรัสเซียด้วยอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะรัสเซียก็เป็นส่วนหนึ่งของยุโรปด้วยกัน

ดังนั้น ขอให้เราได้มีหน่วยงานของผู้ก่อการปฏิวัติสักหนึ่งหน่วยเถิด เราจะล้มล้างรัสเซียให้ จงได้ "

เลนินคิดว่า ไม่มีขบวนการปฏิวัติใดสามารถยืนอยู่ได้ ถ้าปราศจากองค์การที่มั่นคงสำหรับผู้นำ ปฏิวัติจะใช้เพื่อดำรงความต่อเนื่องในการก่อการ การนำด้วยวิธีการอย่างนี้ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับการรวบรวมพลังมวลชน และเผยแพร่ลัทธิคำสอนที่จำเป็นต่อการ " ให้ความรู้แก่ชน

กรรมอาชีพ " เลนินเข้มงวดการรับบุคคลเข้าเป็น สมาชิกขององค์การ ให้เฉพาะผู้ที่ " มีปณิธานอันแน่วแน่เพื่อก่อการปฏิวัติ " ข้อจำกัดเช่นนี้เพื่อให้ " ตำรวจการเมือง " สืบจับองค์การได้ยากยิ่งขึ้น และเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมได้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งจากชนชั้นกรรมกรและจากชนชั้นอื่น ๆ ของสังคมด้วย องค์การจัดตั้งของเลนินนี้ พัฒนาขึ้นเพื่อชักชวนและบงการให้ก่อการจลาจลในเขตเมือง ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นองค์การหนึ่งที่อยู่จกกันดีในทุกวันนี้ นั่นก็คือ " พรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Party)

ในห้วงตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ต่อเนื่องถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ได้เกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ หลายเรื่องหลายกรณีที่สื่อเค้าว่าจะเกิดการก่อการปฏิวัติขึ้น เหตุการณ์เหล่านั้น ได้แก่ คนงานพร้อมใจกันหยุดงานเพื่อเรียกร้องเงินค่าจ้าง นักศึกษาร่วมกับกรรมกรเดินขบวนประท้วงการเมือง เหตุการณ์ลูกหลานเนื่องมาจากการก่อการจลาจล โดยพวกเขาไร้ชวานาและในขณะเดียวกันนี้เอง เลนินได้ลงมือรวมกลุ่มการเคลื่อนไหวของกรรมกรสมทบร่วมเข้ากับพรรคของเขา เลนิน ปลุกกระดมว่าการต่อสู้ของชนชั้นกรรมกรไม่ควรจำกัดอยู่เพียงแค่ว่า " เงื่อนไขที่เอาประโยชน์จากการขายแรงงาน " เท่านั้น แต่จะต้องทำลายกฎเกณฑ์ของสังคมที่กดขี่กรรมกรให้จำต้อง " ขายตนเองให้ก่คนมั่งมี " เสียด้วย เลนินพยายามชักจูงชนจากทุกชั้นสมาคมให้เข้ามีส่วนร่วมใน " พลังทางการเมืองจัดตั้ง " (Organized political force) หน่วยกรรมกรจัดตั้งของเลนินในทุกมณฑลพื้นที่ที่สำคัญ ๆ จะต้องมียุทธวิธีเล็ก ๆ ของกรรมกรที่มีประสิทธิภาพสูงและไว้วางใจได้อย่างมากที่สุดร่วมอยู่ด้วยหนึ่งแกนกรรมกรทั้งหมดนี้ จึงประพฤติกรรมเป็นไปโดยสอดคล้องสนองตามกฎข้อบังคับขององค์การที่ตนสังกัด บันดาลให้เกิดลักษณะของการขึ้นนำมวลชนขึ้น เลนินเชื่อใจกลุ่มแกนของพรรคเหล่านี้ว่าจะสามารถก่อปฏิกริยาโต้ตอบต่อเหตุเสื่อมทรามทั้งหลายได้เองโดยสัญชาตญาณตามธรรมชาติ และสามารถจัดตั้งองค์การแนวร่วมของตนเองขึ้น เพื่อเป็นเกราะแห่งความปลอดภัยให้แก่พรรคและสื่อข่าวสารของพรรคแพร่ต่อไปสู่มวลชนได้ เลนินได้ทุ่มเทกลอุบายทุกอย่าง เพื่อพยายามจัดตั้งพรรคและรวบรวมพลังมวลชนให้จงได้

วิธีการที่ได้ผลมากที่สุดอีกวิธีหนึ่งน่าจะได้แก่ การใช้การโฆษณาชวนเชื่อ ในเดือน พฤษภาคม ค.ศ.1900 เลนินได้เข้าร่วมประชุมกับสาวกผู้นิยมลัทธิของมาร์คซคนอื่น ๆ ที่เมือง ษะคอบ (Pskov) เพื่อวางแผนจัดทำหนังสือพิมพ์ขึ้นหนึ่งฉบับ สำหรับโฆษณาเผยแพร่ให้กว้างไกลไปทั่วทุกถิ่นประเทศ วัตถุประสงค์หลักของหนังสือพิมพ์ในขณะนั้น ก็เพื่อต้องการต่อสู้พวกปฏิกริยาที่ก้ำกั้นเห่ออกจากแนวทางของมาร์คซ หนังสือพิมพ์นี้ ได้ชื่อว่า อิสกระระ (Iskra) ซึ่งตรงกับพากย์ภาษาอังกฤษในความหมายว่า " ประกาย " (Spark) ตั้งแต่เริ่มกำเนิดของหนังสือพิมพ์ อีสกระระก็มุ่งเพิ่มเพื่อการปฏิวัติแต่เพียงเรื่องเดียวมาตลอด ซึ่งต่อมา ได้กลายเป็นต้นกำเนิดของ ขบวนการสังคมนิยมประชาธิปไตยของชาวรัสเซีย

เลนิน ทราบดีว่า หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งจำเป็น มิใช่เพียงแค่ฐานะเป็น " กระบอกเสียงส่วนรวม และผู้ปลุกกระดมร่วม " (collective propagandist and collective agitator) เท่านั้น แต่จะเป็น " ผู้จัดตั้ง " (collective organizer) ด้วยเช่นกัน เขาเองได้ใช้การโฆษณาชวนเชื่อ และการปลุกปั่นเพื่อ " สร้างอิทธิพลทางความคิดแก่สาธารณชนตามแนวที่ต้องการ และช่วยมวลชนให้รวมตัวกันก่อการปฏิวัติ " เลนินยังได้ตั้งข้อสังเกตต่อไปว่า นักโฆษณาชวนเชื่อต้องทำงานในหน้าที่ของตน โดยการ " แพร่ข่าวทางสิ่งพิมพ์ " เป็นหลัก

การแพร่ข่าวโฆษณาชวนเชื่อโดยทางหนังสือพิมพ์ อำนาจประโยชน์ในเรื่องต่อไปนี้

- สามารถสัมผัสมวลชนกรรมกรจำนวนมากที่สุดได้อย่างถึงแก่น
- ใช้พัฒนาวิธีการหาหนทางเจาะเข้าไปสู่สถานการณ์ทางการเมืองทั่วไปทุกเรื่องได้
- รักษาสัมพันธ์อย่างคงเส้นคงวา
- เสริมส่งสามัคคีในพรรค
- ท้ายสุด ปลุกปั่นมวลชนให้ก่อการปฏิวัติ

เลนินวางแผนไว้ว่า เมื่อใดที่จัดตั้ง " องค์การ " หนึ่งได้เป็นผลสำเร็จ และรวมพลังกรรมกรได้แล้ว ก็เริ่มงานก่อวินาศกรรม และก่อการร้ายเพื่อนำไปสู่การจลาจลด้วยอาวุธในที่สุด เลนินประกาศให้ทราบทั่วกันว่า เมื่อใดสภาพบรรยากาศที่อำนวยได้ก่อตัวขึ้นใน " วงการศึกษา " (education of society) ก็ให้เริ่มงานจัดการตั้งพลพรรคใต้ดินหัวเห็ดขึ้นหนึ่งพวก และตั้งฐานที่มั่นมวลชนหนึ่งแห่งทันที และบัดนี้ก็ถึงเวลาเริ่มการปฏิบัติการตามเป้าหมาย ซึ่งได้แก่การก่อการจลาจลด้วยอาวุธ จนกระทั่งถึงขั้นตอนของการพิชิตอำนาจรัฐได้ในท้ายที่สุด

การจะทำตามทฤษฎีของเลนินให้ประสบความสำเร็จนั้น มิใช่งานที่ง่ายนัก

ระยะเมื่อก่อนปี ค.ศ.1905 นั้น ส่วนใหญ่เลนินจะวุ่นอยู่กับการคิดกำหนดหลักทฤษฎี และทุก ๆ วันเขาจะทำกิจวัตรในสิ่งที่เลนินขนานชื่อว่าเป็น " เครื่องมือก่อการปฏิวัติ " (instrument of revolution) ซึ่งนั่นก็คือ พรรค (the Party) นั่นเอง เหตุการณ์การปฏิวัติได้เริ่มปะทุขึ้นทั่วทุกหนทุกแห่งในรัสเซีย กล่าวคือ สงครามรัสเซีย - ญี่ปุ่น ระหว่างปี ค.ศ.1904 - 1905 เป็นเหตุหนึ่งที่สร้างบรรยากาศของการปฏิวัติขึ้น ส่วนเหตุบังเอิญที่เป็นตัวการจุดชนวนการปฏิวัติ ค.ศ.1905 ก็คือ เมื่อบาทหลวงคาบอน (Father Gabon) ได้จัดการเดินขบวนประท้วงทางการเมืองขึ้นที่หน้าพระราชวังฤดูหนาวของพระเจ้าซาร์จกพรรคแห่งรัสเซีย ณ กรุงปีโตรกราด (Petrograd) เมื่อเดือนมกราคม ทหารได้รับคำสั่งให้ออกปฏิบัติการกวาดล้างจนเกิดเหตุการณ์รุนแรง ดังที่ทราบกันทั่วไปว่าเป็น " อาทิตย์เลือด " (Blood Sunday) แล้วติดตามด้วยการลุกฮือขึ้นก่อเหตุจลาจลโดยเริ่มจากการนัดหยุดงานหลายต่อหลายแห่ง การเดินขบวน การก่อความวุ่นวาย การก่อการร้าย และการก่อความไม่สงบในรูปแบบต่าง ๆ และไม่ช้านักการนัดหยุดงานทั่วไปก็อุบัติขึ้น จนกระทั่งเป็นผลให้มีการเจรจายินยอมทำข้อตกลงทางการเมืองกันได้

บางประการ แต่ปรากฏว่า บรรดา กลุ่มผู้ก่อการ กลุ่มหนึ่ง คือ สภาผู้แทนกรรมกร (Council of Worker's Deputies) ซึ่งอยู่ใต้การนำของลีออน ทรอทสกี (Leon Trotsky) ไม่พอใจในความยินยอมตามข้อตกลงนั้น จึงปลุกระดมให้ก่อการล้มล้างรัฐบาลต่อไป แต่ฝ่ายก่อการปฏิบัติประสบความสำเร็จล้มเหลว และในที่สุดก็ถูกปราบปรามจนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้เมื่อเดือน ธันวาคม 1905 อย่างไรก็ดี ก่อนที่จะจบลงด้วยความพ่ายแพ้ การก่อความวุ่นวายในกรุงมอสโกก็บรรลุสู่ความรุนแรง ถึงจุดเดือดสุดขีด กล่าวคือ นับเป็นเวลาถึง 5 วันเต็ม ที่พวกกรรมกรได้ยึดสู้อย่างไม่ลดละเพื่อทำลายการขัดขวางของทหารพระเจ้าซาร์

ในขณะที่เดียวกันกับที่เกิดเหตุการณ์นี้ ตลอดปี ค.ศ.1905 บทบาทของเลนินเป็นไปอย่างถูกจำกัด แต่ในที่สุด วาระของเลนินก็ได้มาถึงแล้ว ณ บัดนี้

การปฏิวัติใน ค.ศ.1905 ที่ล้มเหลวครั้งนั้น ทำให้เลนินยิ่งเชื่อมั่นว่า การก่อการจลาจลติดอาวุธ และการสังฆ "อำนาจเผด็จการของชนชั้นกรรมกรและชาวนา ชาวไร่" ขึ้นคือจุดมุ่งหมายที่ต้องทำให้เป็นจริงก่อนให้จึงได้ เลนินจึงศึกษาอย่างพิถีพิถระห์ทุกบทตัวอักษรที่ มาร์คซ เอนเจิลส์ เกลา เซวิทซ และศาสดาคนอื่น ๆ ได้รวบรวมเขียนเกี่ยวกับศิลปของการก่อการจลาจล และวิธีการทำสงครามเครื่องกีดขวางไว้

จากการแสวงหาข้อมูลความรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อการต่อสู้ เลนินลงมือจัดตั้งหน่วยก่อการจลาจลติดอาวุธอันก่อปรด้วยกลุ่มคนชนกรรมกร ชาวนา ชาวไร่ และทหารในกองทัพ และกำหนดให้กำลังทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับการชี้นำของ " พรรคบอลเชวิค" (Bolshevik party)

ครั้นในปีต่อ ๆ มา เลนินก็ไม่พ่นเงื่อนไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับความพยายามดูแลความสามัคคีในพรรค และเกี่ยวกับการจัดตั้งมวลชนเพื่อการปฏิวัติ อย่างไรก็ตามถึงแม้การที่รัสเซียเข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ 1 จะเป็นการช่วยลดความกดดันจากประเทศเยอรมันลงได้ดังต้องการก็ตาม แต่สงครามก็ได้บั่นทอนขวัญประชาชนชาวรัสเซีย จนเกิดเงื่อนไขสุกงอมใกล้ถึงวาระแห่งการปฏิวัติเข้าไปทุกที และด้วยสภาพความเลวร้ายทางเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตของหมู่ประชาชน เพราะสงครามเป็นต้นเหตุ จึงก่อให้เกิดการรวมตัวเดินขบวนของประชาชนเพื่อต่อต้านรัฐบาลขึ้นเองในเดือนมีนาคม ค.ศ.1917 โดยไม่ต้องมีผู้ชักนำและก็เป็นเพราะสาเหตุที่กองทัพรัสเซียพากันขัดคำสั่งปราบปรามโดยไม่ยอมหันปากกระบอกปืน ยิงเข้าใส่ฝูงชนผู้ร่วมเดินขบวน ยังผลให้พระเจ้าซาร์ นิโคลาส (Czar Nicholas) ถึงกับต้องสละราชบัลลังก์ เมื่อสถานการณ์ทรุดหนักจนถึงขั้นนี้ จึงทำให้ต้องจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว (Provisional Government) ในรัสเซียขึ้น

ขณะที่กำลังเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติเมื่อ ค.ศ.1917 นี้ เลนินยังถูกเนรเทศอยู่ในประเทศสวีเดนที่ลันด์ ครั้นเมื่อเขาทราบข่าวการปฏิวัติเขาก็รีบกลับรัสเซียทันที และด้วยความช่วยเหลือจากรัฐบาลเยอรมัน เลนินสามารถเดินทางถึงกรุงปิโตรกราดในเดือน เมษายน ค.ศ.1917 นั้นเอง และใน

ทันทีทันใดเขาก็เร่งจัดการรวมพลังพรรคบอลเชวิคขึ้นใหม่ พร้อมกับจัดตั้งองค์กร "แนวร่วม" ("front" organization) ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการวัฒนธรรม ในความควบคุมของพรรคบอลเชวิคขึ้นเป็นสถาบันคู่แข่งชั้นหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่ก่อนแล้ว เลนินใช้วิธีการแทรกซึมและโฆษณาชวนเชื่อทำลายระบอบการปกครองแบบเก่าพร้อมกับเกลี้ยกล่อมสมาชิกชั้นแนวหน้าของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย เมนเชวิค (Menshevik Social Democrat) ให้เบนแนวความคิดร่วมมือกัน และรวมทั้งชักชวนบรรดาพวกหัวปฏิวัติสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (Left Social Revolutionaries) อย่างเช่น ทรอทซกี และแอนเดรชาคอฟซกี (Andrei Sadrovsky) เป็นต้น จนกระทั่งพรรคบอลเชวิคของเลนินสามารถรวมพลังพลพรรคได้อย่างเป็นปึกแผ่นเมื่อถึงฤดูร้อน ค.ศ.1917 ยิ่งไปกว่านั้น เลนินและพรรคของเขาสามารถเข้าควบคุมการปฏิบัติการของกองทหาร ณ ที่ตั้งค่ายกรุงปิโตรกราดไว้ได้ในกำมือโดยผ่านทางผู้ตรวจการ (Commissars) นักปลุกระดมลัทธิผู้ซึ่งเพียงแต่ใช้อำนาจลงนามรับสนองพระบรมราชโองการก็สามารถสั่งการให้กำลังกองทัพบกและกองทัพเรือได้ทันที และโดยที่ผู้ตรวจการเหล่านี้ก็คือผู้ร่วมก่อการที่มีใจฝักใฝ่ลัทธิของเลนินอยู่พร้อมแล้ว ดังนั้นด้วยอุบายเยี่ยงนี้ พรรคบอลเชวิคจึงสามารถสร้างอิทธิพลครอบคลุมไปทั่วทุกส่วนของกองทัพ หลังการปฏิวัติยึดอำนาจที่เกือบไม่ต้องหลังเล็ดเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พรรคก็คุมอำนาจไว้ได้โดยสิ้นเชิง และแล้วเลนินก็ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล ผู้บริหารประเทศนั้น

เมื่อได้อำนาจทั้งหมดในรัสเซียแล้ว เลนินมิได้หยุดความคิดปฏิวัติของเขาอยู่แค่นั้น เขาเพียงแต่เบนความสนใจมุ่งไปสู่โลกภายนอก และต่อมาในปี ค.ศ.1920 ด้วยความพยายามของเลนิน เขาจึงสามารถสถาปนา "สมาคมสากลกรรมกรรัสเซียที่ 3 (Third International) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในนาม "คอมมิวนิสต์สากล" หรือ "คอมมินเทิน" (Commintern) ความมุ่งหมายของเลนินคือสนับสนุนให้เกิดการปฏิวัติทั่วโลก และทำลายแผนการของพวกสังคมนิยมยุโรปอื่นที่กำลังแพร่ขยายอิทธิพลเข้าครอบงำขบวนการสังคมนิยมระหว่างประเทศ ถึงอย่างไรก็ตามประสพผลสำเร็จตามความมุ่งหมายแม้ต่อมอภังการคอมมินเทินจะถูกขับไล่ไสส่งไปแล้วก็ดี แนวคิดการปฏิวัติของเลนินก็ยังมิมีบทบาทอย่างสำคัญในลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่จนทุกวันนี้และยังถ่ายทอดต่อไปสู่ประเทศภายนอกอื่นอยู่อย่างแพร่หลายทั่วโลก

แนวความคิดการทำสงครามของเคลา เซวิตซที่ว่า สงครามย่อมเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งเพื่อสืบทอดนโยบายของรัฐนั้น ทั้งมาร์คซ และ เอนเจลส์ ต่างก็นำเอาแนวคิดนี้ไปศึกษาค้นคว้ากันอย่างจริงจัง และเลนินก็เป็นอีกผู้หนึ่งด้วย

ความสำเร็จในการปฏิวัติรัสเซียของเลนินในที่แห่งอื่น ๆ นั้น เกิดขึ้นได้ก็เพราะหลัก ทฤษฎีของเลนินที่ว่าด้วย :

- การจัดตั้ง

- การก่อการจลาจลในเมือง
- การใช้ประโยชน์การโฆษณาชวนเชื่อ
- การปฏิบัติโลก
- การใช้หลักทฤษฎีอย่างถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง

หลักทฤษฎีของเลนินเหล่านี้แหละ ที่ก่อผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อยุทธศาสตร์การทำสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบที่กำลังเป็นอยู่ในทุกวันนี้

ในเวลาไล่เลี่ยกันที่เลนินนำกรรมกรก่อการปฏิวัติในรัสเซียอยู่นั้น ทางด้านประเทศอาระเบีย ที.อี.ลอเรนซ์ (T.E.Lawrence) ก็นำกำลังพวกนักรบอาหรับ (Arabs) ต่อสู้ขับไล่แขกตุรกี (Turks) อยู่ในทะเลทรายภายในดินแดนตะวันออกกลาง

ที.อี.ลอเรนซ์

T.E.LAWRENCE

ที.อี.ลอเรนซ์ (T.E.Lawrence) ซึ่งรู้จักกันดีในนามของ " ลอเรนซ์แห่งอาระเบีย" (Lawrence of Arabia) คือผู้ซึ่งนักประวัติศาสตร์หลายท่านได้จารึกไว้ว่าเป็นบุคคลคนแรกที่ได้กำหนดวางทฤษฎีการทำสงครามกองโจรขึ้น แม้นักเขียนอื่นบางท่าน หรือสมัครพรรคพวกของลอเรนซ์เองบางคนยังเคลือบแคลงในการอุทิศความพยายามของลอเรนซ์เหล่านั้น แต่ถ้าไม่คำนึงถึงความคิดโต้แย้งเหล่านี้แล้ว วงการส่วนใหญ่ยอมรับกันว่าลอเรนซ์เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งผู้เชื่อมโยงการสืบทอดเจ้าตำรับลัทธิผู้ก่อการนิเวศศิลป์ของการทำสงครามกองโจรให้ต่อเนื่องและดำรงอยู่

ในตอนที่ผ่านมาแล้ว เราได้ศึกษากันว่าเลนินได้นำเอาแนวคิดการต่อสู้ทางการเมืองของเคลาเซวิทซ์ในสงครามก่อความไม่สงบ และสงครามปฏิวัติไปเผยแพร่ ต่อไปนี้เราจะพิจารณาถึงว่าลอเรนซ์ได้นำแนวคิดของเคลาเซวิทซ์ ในทัศนะอีกประการหนึ่ง คือ ความคิดทางทหารไปใช้ในการทำสงครามกองโจรนั้นออกไปแพร่ขยายเพื่อใช้ประโยชน์อย่างไร

ลอเรนซ์ได้พัฒนาทฤษฎีของตนเองขึ้น ในขณะที่ปฏิบัติงานเป็นที่ปรึกษาชาวอังกฤษประจำกองทหารอาหรับระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ความมุ่งหมายของลอเรนซ์ที่ได้รวบรวมก่อตั้งกองทหารนี้ขึ้นมา ก็เพื่อสนับสนุนกำลังฝ่ายพันธมิตรให้สามารถเคลื่อนที่ผ่านแคว้นปาเลสไตน์ (Palestine) และประเทศซีเรีย (Syria) ได้ด้วยการปฏิบัติการรบกวนกองทหารตุรกีและขัดขวางการใช้เส้นทางส่งกำลังซึ่งช่วยให้กำลังฝ่ายพันธมิตรภายใต้การบังคับบัญชาของอังกฤษ คือ ผู้บัญชาการ ไฮแมน แอลเลนบี (British Commander Hynman Allenby) สามารถเข้ายึดกรุงเยรูซาเล็ม (Jerusalem) ไว้ได้เมื่อวันที่ 9

เดือนธันวาคม ค.ศ.1971 ความสำเร็จแห่งชัยชนะ ที่ แอลเลนบี ได้รับอย่างไม่ยากเย็นนั้น สมควรยกย่องให้เป็นเกียรติยศจากผลงานของลอเรนซ์และนักรบชาวอาหรับทั้งมวล ซึ่งช่วยให้งานของแอลเลนบีง่ายขึ้นในการรบครั้งแรก ๆ ระหว่างนักรบชาวอาหรับกับทหารตุรกี นักรบอาหรับได้เข้าโจมตีกองทหารตุรกี ซึ่งจัดการระวังป้องกันไว้อย่างเหนียวแน่น ฝ่ายอาหรับจำเป็นต้องกระจายกำลังแยกกันเข้าตี ซึ่งผลก็ลงเอยด้วยอาหรับเป็นฝ่ายปราชัยอย่างยับเยิน ลอเรนซ์ตระหนักได้โดยทันทีว่า การสู้รบในลักษณะเช่นนี้ ย่อมไม่ก่อประโยชน์อันใด และในระหว่างที่เขาพักรักษาตัว ลอเรนซ์มีเวลาพัฒนาแนวความคิดของตนเองขึ้น เขาได้ประมวลความคิดของเขาเข้ากับแง่คิดทางยุทธศาสตร์และแง่คิดทางยุทธวิธี และได้พิจารณาจากหัวข้อ ซึ่งลอเรนซ์มีความเห็นว่าเป็นเรื่องพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง 3 ประการ ดังนี้

หนึ่ง - ข้อมูลทางคณิตศาสตร์โครงสร้าง (Algebraical)

สอง - ข้อมูลทางชีววิทยา (Biological)

สาม - ข้อมูลทางจิตวิทยา (Psychological)

ลอเรนซ์ได้อธิบายหัวข้อเรื่องเหล่านี้ไว้ดังนี้

ทางคณิตศาสตร์โครงสร้าง

ข้อมูลทางคณิตศาสตร์โครงสร้าง คือ " ศาสตร์หลักขนานแต่อย่างหนึ่งซึ่งขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์ไม่ใช่กับมนุษย์ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับถึงสภาพทั้งที่คงที่และที่อาจเปลี่ยนแปลงไปแต่ก็สามารถกำหนดให้รู้และเข้าใจได้ " เช่น ในเรื่องของระยะทาง กาลเวลา ขุนเขา อากาศ ทางรถไฟ เป็นต้น ลอเรนซ์รู้สึกว่าการลำดับข้อมูลเหล่านี้ " น่าจะกำหนดขึ้นไว้ตามสาระสำคัญ " เขาได้พิจารณาถึงข้อมูลในขั้นนี้ต่อไปถึงเรื่อง จำนวนข้าศึก ขนาดพื้นที่ฐานปฏิบัติการ วัสดุและยุทธภัณฑ์และลักษณะของภูมิประเทศ เมื่อประยุกต์ข้อพิจารณาเข้ากับสถานการณ์การรบของอาหรับ-ตุรกี เขาจึงตระหนักเห็นว่า ตุรกีย่อมไม่สามารถยึดประเทศอาหรับไว้ได้ทั้งหมด ในเมื่อฝ่ายข้าศึก คือ อาหรับใช้ขีดความสามารถในการเคลื่อนที่อันรวดเร็วได้ เพราะปราศจากขบวนสัมภาระที่จะทำให้ต้องหวนหน้าพะวงหลัง

ฉะนั้น ความคล่องตัว (mobility) จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของการทำสงครามกองโจร

ทางชีววิทยา

ลอเรนซ์มีความเห็นว่าข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่มีชีวิต คือ "ปัจจัยที่ไม่แน่นอน" ซึ่งไม่สามารถแสดงออกเป็นจำนวนตัวเลข ข้อมูลนี้มักจะเปลี่ยนแปลงได้เสมอ และไม่สามารถบอกให้รู้ได้ แต่สามารถชี้ให้เกิดประโยชน์โดย " ผู้บังคับหน่วยผู้สามารถมองการณ์ไกลได้มากกว่าเพื่อน " เขาทราบดีว่า ข้อ

วิเคราะห์นี้ ครอบคลุมไปถึงวัตถุประสงค์อื่น เช่นเดียวกันกับมนุษย์ เนื่องจากทหารคูร์ก็มักสนใจแต่ด้านยุทธโศปกรณ์ยิ่งกว่าด้านกำลังพล ลอเรนซ์จึงตัดสินใจเลือกเอาการเข้าโจมตีต่อเป้าหมายอันเป็นยุทธโศปกรณ์ของทหารคูร์มากกว่าการรบทำลายกำลังทหารในกองทัพของข้าศึก อารับจะทุ่มกำลังเข้าโจมตีต่อแหล่งยุทธโศปกรณ์ที่คูร์ก็จัดการระวังป้องกันไว้แต่เบาบางเป็นหลัก จากข้อวิเคราะห์นี้ ลอเรนซ์จึงตกลงใจกำหนดเอาเส้นทางรถไฟสาย ฮีจาซ (HeJaz) ซึ่งเป็นเส้นหล่อเลี้ยงชีวิตของชาวคูร์ก็เป็นเป้าหมายการโจมตี

ด้วยการตัดสินใจดังกล่าว ลอเรนซ์ จึงสนับสนุนแนวความคิดรวม 3 ประการ คือ

ออมกำลังกองโจร

เลือกปฏิบัติการต่อที่หมายแตกหัก และ

ทำลายขวัญ และกำลังใจในการสู้รบของข้าศึก

ทางจิตวิทยา

ปัจจัยที่ 3 ได้แก่ ด้านจิตวิทยา ลอเรนซ์เพิ่งเป็นสิ่งเป็นพิเศษถึงความรู้สึกนึกคิดในจิตใจของทั้งปัจเจกบุคคลและของมวลชนเป็นส่วนรวม เขามีความเห็นที่จิตใจของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นมิตรหรือศัตรูสามารถบันดาลผลในทางบวกต่อการทำงานของเขาได้ทั้งนั้น ลอเรนซ์รู้สึกว่าจะวัตถุประสงค์ที่ต้องทำให้สำเร็จก็คือ " จัดการปรุงแต่งจิตใจของบุคคลเหล่านั้นให้เข้าร่วมการต่อสู้อย่างระมัดระวังและอย่างมีระเบียบแบบแผน.... ให้เหมือนกับที่นายทหารควรต้องพิถีพิถันกับเครื่องแบบที่เขาสวมใส่ฉะนั้น "

เขาได้ตั้งข้อสังเกตว่า การจะพิชิตดินแดนแคว้นหนึ่งใดให้ได้ " ก็ต่อเมื่อได้ปลุกใจให้ประชากรในดินแดนนั้นรู้สึกเทิดทูนต่ออุดมการณ์แห่งเสรีภาพอย่างไม่ยอมเห็นแก่ชีวิต จนกระทั่งคิดว่าการปรากฏตัวของข้าศึกเป็นสิ่งที่ไม่น่าหวั่นไหวแต่ประการใด " การทำสงครามจิตวิทยา มิได้จำกัดเฉพาะต่อทหารฝ่ายข้าศึกและทหารฝ่ายเดียวกันที่อยู่ในสนามรบเท่านั้น แต่จำต้องกระทำมากยิ่งขึ้นไปอีก กล่าวคือ ลอเรนซ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถานะแวดล้อมจากนานาชาติ และเชื่อว่างานด้านจิตวิทยานี้สมควรครอบคลุมให้ทั่วไปถึงเหล่าชาติที่สนับสนุนแนวทางอารับพวกหนึ่ง ต่อบรรดาชาติที่มีความคิดเห็นตรงกันข้ามกับอารับและรวมทั้งกระทำต่อชาติที่เป็นกลางทั้งหลายด้วย

ความสำคัญและหลักการใช้สงครามจิตวิทยาจึงถือเป็นสัจธรรมอีกประการหนึ่งของลอเรนซ์

เมื่อได้วิเคราะห์การต่อสู้ระหว่าง อารับกับคูร์ก็ ตามองค์ประกอบทางคณิตศาสตร์ จีวิทยา และจิตวิทยา ลอเรนซ์จึงกำหนดแผนการหนึ่งขึ้นเพื่อชาวอารับจะได้นำไปดำเนินรอยตาม ลอเรนซ์ประกาศที่หมายขั้นสุดท้ายของเขาไว้ว่า "ทุกตารางนิ้วของแผ่นดินในทวีปเอเชียที่คนพื้นเมืองพูดอารับจะต้องยึดให้ได้ทั้งหมด " และโดยไม่ต้องทำลายกองทัพคูร์ก็ เขากำหนดแนวทางว่าไม่สมควรให้เกิดการเผชิญหน้าโดยตรงกับทหารหน่วยหลักของคูร์ก็ ชาวอารับไม่มียุทธโศปกรณ์ใดที่ต้องป้องกันรักษาไว้ จึงไม่ควรนำเอาวิธีการตั้งรับมาใช้ให้ตกเป็นเป้าการโจมตีของกองทัพคูร์ก็

- อาหารับ จะไม่เสริมสร้างกำลังกองทัพ ขนาดใหญ่ และไม่ปฏิบัติการรบอย่างสงครามตามแบบ เพราะชาวอาหารับเองก็ยังมีความขัดแย้งกันระหว่างเผ่าอยู่พอแล้ว

- อาหารับจะต้องอาศัยหน่วยทหารขนาดเล็ก ซึ่งสามารถเคลื่อนที่ในทะเลทรายได้อย่างคล่องตัว ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของหน่วย

- เนื่องด้วยตุรกีขาดขีดความสามารถในการยึดรักษาพื้นที่ของอาหารับไว้ให้ใดทั้งหมด ฉะนั้นฝ่ายอาหารับควรต้องเป็นฝ่ายกำหนดเลือก " เวลาและสถานที่ " ของการรบด้วยตนเอง

- ประชาชนฝ่ายอาหารับ ควรมีความสามารถช่วยเหลือหน่วยทหารขนาดเล็กให้เคลื่อนย้ายหน่วยได้ด้วยอาการปกปิด และหน่วยทหารขนาดเล็กเหล่านี้ต้องสามารถจัดการต่อเส้นทาง การคมนาคมของฝ่ายข้าศึกให้เป็นอัมพาตได้

- หน่วยขนาดเล็กนี้ ต้องปฏิบัติงานด้วยจิตใจ "อันทรหด ตรวจจับไม่ได้ ไม่มีแนวหน้า ไม่มีเขตหลังและเลื่อนไหล ไปมาประจูดอากาศธาตุ "

(ด้วยแนวความคิดและลักษณะการอุปมาอุปไมยเช่นนี้ จึงเป็นที่ปรากฏชัดว่า ลอเรนซ์คือ สาวกผู้หนึ่งของเคลาเซวิทซ์ เพราะแนวคิดแบบอากาศธาตุนี้ เกือบเหมือนกับลักษณะของ สงครามกองโจรที่เคลาเซวิทซ์ได้อธิบายไว้)

- แนวทางประการต่อไปคือ สงครามยิ่งยืดเยื้อนานวันเท่าใดก็ยิ่งมั่นใจได้มากขึ้นเท่านั้นว่าอาหารับจะเป็นฝ่ายได้ชัยชนะแน่นอน

สิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้แหละคือ ความคิดของลอเรนซ์ เกี่ยวกับแนวทางการต่อสู้ในสงคราม ดังนั้นลักษณะพื้นฐานของสงครามกองโจร อาจสรุปรวมได้อย่างสั้น ๆ และน่าสนใจ ดังนี้

- อ่อนข้อ-ต่อ-แข็งกร้าว

- หลีกหลบ (อย่างกองโจร) - ต่อ - ยุทธวิธี การเข้าตีและตั้งรับตามแบบ

- ความคล่องตัว และการแปรเปลี่ยนสภาพได้ - ต่อ - การตั้งมั่นประจำที่

- หน่วงให้ยืดเยื้อ - ต่อ - การรบฉับไว

ลอเรนซ์ จัดหน่วยอย่างไม่เป็นทางการขึ้นหนึ่งหน่วย ซึ่งประกอบขึ้นด้วยกลุ่มแกนเล็ก ๆ ชั้นหัวกะทิชนิดเลือกมาดีแล้ว ให้ทำงานอยู่ภายใต้ความควบคุมโดยตรงของหัวหน้าปฏิบัติการเป็นกองทหารคุ้มกัน หรือทหารคนสนิทส่วนตัว หน่วยเหล่านี้ประกอบขึ้นเป็นแกนชนิดดาวของกำลังกองโจร และเป็นหน่วยที่ชาวอาหารับหลายเผ่าทั่วประเทศสนับสนุนกำลังเข้าร่วมสมทบด้วย ชาวอาหารับผู้อาศัยในหมู่บ้านตามขอบรอบนอกของทะเลทรายจะเข้าร่วมมือปฏิบัติงานกับกองโจรในทันทีที่การรบคืบคลานเข้ามาอยู่ในเขตพื้นที่ของตน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมักได้รับหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุนการช่วยรบให้แก่กองกำลังกองโจรที่กำลัง รบติดพันมากกว่า เช่น การส่งกำลัง การหาข่าวสาร และการหาพวกสมาชิกเพิ่มเติม ลอเรนซ์ ได้รวบรวมความเห็นของเขาเองขึ้นเป็นแนวความคิดหลายประการสำหรับยึดปฏิบัติ

ในขณะที่เขาร่วมงานอยู่กับชาวอาหรับโดยเรียบเรียงไว้ในหนังสือของเขาชื่อ "หลักบัญญัติแห่งปราชญา 7 ประการ" (Seven Pillars of Wisdom) ซึ่งกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. ชิงความได้เปรียบ ณ เวลา และตำบลที่สำคัญขณะปฏิบัติการเข้าตี
2. เลือกเข้าตีฝ่ายข้าศึกตรงจุดอ่อน
3. ไม่เลือกใช้การตั้งรับกล่าวคือ เลี่ยงหลบการเข้าประชิด ยกเว้น เมื่อโอกาสอำนวยให้เลือกทำได้
4. การปฏิบัติงานการข่าวกอง และการต่อต้านการข่าวกองอย่างมีประสิทธิภาพถือเป็นความสำคัญลำดับสูง

5. ความคล่องตัวในเกณฑ์สูงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่ง
6. ทำสงครามจิตวิทยาต่อ :
 - มวลชน และต่อปัจเจกบุคคล
 - กำลังฝ่ายข้าศึก และต่อฝ่ายเดียวกัน
 - ถิ่นประเทศตน และต่อนานาชาติ
7. เน้นหน่วยขนาดเล็กให้มีความเร็วและทันเวลา ไม่ใช่แต่พลังกำลังเข้าตีถ้ำเดียว
8. ลักษณะของยุทธวิธีที่ใช้ก็คือ "เข้าตีแล้วถอยห่าง-มิใช่เพื่อผลักดัน แต่เป็นการเข้าตีทำลาย"
9. การจู่โจมเป็นองค์สำคัญของยุทธวิธีการรบแบบกองโจร ความคล่องตัว การลวง และการซุ่มโจมตี คือ อาวุธที่ทรงอำนาจสูงสุด

ลอเรนซ์เชื่อว่า ถ้ากำลังกองโจรมีความคล่องตัว รักษาความลับ รู้จังหวะ และยึดหลักนิยมสิ่งที่เหลือก็คือวาระแห่งชัยชนะจะมาถึงเมื่อใดเท่านั้น

ลอเรนซ์ เปรียบสงครามกองโจรเสมือนหนึ่งยุทธนาวิไว้ ดังนี้

" ตามลักษณะการปฏิบัติของกองโจร เพื่อพัฒนาไปสู่การเข้าตีขั้นสุดท้ายก็เหมือนกับคล้ายการยุทธนาวิ ในแง่ของการมีความคล่องตัว การปรากฏตนได้โดยทั่วทุกหนทุกแห่ง ฐานปฏิบัติการและติดต่อคมนาคมอย่างอิสระ ไม่นำพาถึงลักษณะภูมิประเทศอันใด หรือแม้จุดยุทธศาสตร์และแนวทางใด โดยเฉพาะและไม่เจาะจงตำแหน่งแหล่งที่บุรุษโคบงการท้องทะเลย่อมเสรียิ่งใหญ่และก็จะอาจจะเลือกสู้สงครามไม่น้อยไม่ใหญ่ได้ตามแต่ใจจะพึงประสงค์ กองโจรย่อมบงการห้วงแห่งทะเลทรายได้ประดุจกัน "

บี.เอช.ลิดเดล ฮาท (B.H.Liddel Hart) รวมทั้ง เจมส์ มาร์เซค (James Marzek) และอีกหลายท่านเขียนกล่าวไว้ว่า ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการนำเอาสงครามแบบกองโจรไปใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้สาเหตุสำคัญสืบเนื่องมาจากความเลื่อมใสอย่างลึกซึ้งที่ ลอร์ด แรนด็อลฟเชอซิล (Churchill, Randoloh, Lord) รัฐบุรุษอังกฤษ และบุคคลสำคัญอื่นอีกหลายท่านที่มีต่อลอเรนซ์ ตาม

ข้อเท็จจริงแล้ว ลอเรนซ์ได้นำเอาแง่คิดทางทหาร ในการทำสงครามกองโจรของเคลาเซวิทซ์มา
ดำเนินรอยตามนั่นเอง

แนวคิดของเคลาเซวิทซ์ในการดำเนินงานหลายอย่างได้ก่อผลกระทบต่อแบบการทำสงคราม
กองโจรในระหว่างและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวคิดเหล่านี้มีในเรื่องต่อไปนี้

- การใช้สงครามจิตวิทยา
- การรบด้วยวิธีเข้าตี
- การดำรงความริเริ่ม
- ความคล่องตัว
- การใช้งานการข่าวกรอง
- การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีทุกประการ เพื่อพิจารณากำหนดที่หมายและวางแผนปฏิบัติการได้

อย่างเหมาะสม

ยิ่งไปกว่านั้น หลาย ๆ ฝ่ายพากันเชื่อว่าข้อเขียนของเคลาเซวิทซ์ได้ก่ออิทธิพลต่อปรมาจารย์เจ้า
ลัทธิผู้มีชื่อเสียงโด่งดังมากที่สุดคนหนึ่งของโลก เขาผู้นั้นคือ เมาชะตุง (Mao Tse-tung) ผู้นำประเทศ
จีนคอมมิวนิสต์ (ค.ศ.1893-1976)

เมาชะตุง

(MAO TSE - TUNG)

เลนิน ได้ขยายและพัฒนาแนวคิดด้านการเมืองในการทำสงครามกองโจร และสงครามก่อความ
ไม่สงบของเคลาเซวิทซ์มาได้อย่างได้ผลในขณะที่ ลอเรนซ์ก็ได้นำทฤษฎีด้านการทหารของเคลาเซ
วิทซ์มาขยายความเพื่อเผยแพร่ต่อไป ในบทความต่อไปนี้ จะชี้ให้เห็นกันว่า เมาชะตุง (Mao tse-tung) ผู้นำ
จีนคอมมิวนิสต์ ได้ผสมผสานทฤษฎีทางการเมืองและทฤษฎีทางการทหารทั้งสองประการนี้เข้าด้วย
และกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์อันหลักแหลมขึ้นจนสามารถก่อการปฏิวัติในประเทศจีนเป็นผลสำเร็จ
อย่างงดงามได้อย่างไร

ระหว่างปลายปี ค.ศ.1927 อันเป็นวาระซึ่งเมาชะตุงได้เริ่มงานทดลองทำตามหลักการจากแนวคิด
ของเขา ณ มณฑลอันแสตนไกลในทางตอนใต้ของประเทศจีน โดยวิธีการที่เมาชะตุงได้นำเอาหลัก
สงครามกองโจรผนวกเข้ากับแนวความคิดของสงครามปฏิวัติ กำหนดเป็นแผนการก่อความไม่สงบทั่ว
ทุกมุมโลก จนเป็นที่ยอมรับนับถือว่าเมาคือผู้วางทฤษฎีคนสำคัญและนักก่อการหัวสมัยผู้ยิ่งใหญ่ของ
การสงครามกองโจร เขาเบี่ยงเบนแนวคิดของปรมาจารย์แต่เก่าก่อนคือ หลักปฏิบัติของมาร์กซ์-เลนิน
ด้วยการหันไปส่งเสริมการก่อจลาจล โดยพวกชาวไร่ชาวนาจากป่าหรือชนบทมากกว่าที่จะใช้การก่อ

การฉลาดโดยชนกรมาชีพ ซึ่งเริ่มจากในเขต เมืองด้วยการเจริญรอยตามข้อเขียนของ เฉลวเซว วิทช มาร์คซ เลนิน ซุนซุ (sun Tzu) และรวมทั้งของลอรเรนซ์อีกด้วย เมาได้พัฒนาแนวความคิดการทำ สงครามปฏิวัติ ที่ประมวลเอากฎและวิธีการด้านการทหารด้านการเมือง และด้านจิตวิทยา มารวมกันขึ้น แล้วนำออกปฏิบัติการ

ฉะนั้น ในข้อเขียนของเมาเซตุง จะเห็นได้ว่าเขาได้เอาหลักเกณฑ์และวิธีการแต่ดั้งเดิมเหล่านั้น มาผสมผสานกันเป็นแผนยุทธศาสตร์แนวหนึ่งที่ได้สร้างความสำเร็จอันใหญ่ยิ่งแก่เขา

การต่อสู้ในประเทศจีนระหว่างฝ่ายนิคมลัทธิคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำของเมาเซตุง กับพรรคผู้ บริหารงานปกครองประเทศ คือ พรรคก๊กมินตั๋ง (Kaomintang) ของท่านผู้นำ จอมทัพเจียงไคเชค (Generalissimo Chaing Kai-shek) ได้เริ่มเปิดฉากขึ้นในตอนต้นปี ค.ศ.1927 กล่าวคือ เมื่อใกล้ถึงปี ค.ศ.1927 นั้น ความไม่ลงรอยกันระหว่างพวกฝ่ายซ้ายในพรรคก๊กมินตั๋ง กับ จอมทัพเจียงไคเชค ได้ทวี ความรุนแรงขึ้น ความแตกต่างทางความคิดมีสาเหตุมาจากความสลับซับซ้อนของความคิดด้านการ ปกครองประเทศ การเศรษฐกิจและในความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน ครั้นเมื่อเดือน เมษายน ปีเดียวกัน เจียงไคเชคตัดสินใจว่า บัดนี้ถึงเวลาอันควรที่ต้องกำจัดพวกฝ่ายคอมมิวนิสต์กัน เสียที จึงได้ปฏิบัติการกวาดล้างแบบถึงเลือดถึงชีวิตขึ้น แต่ก็ไม่อาจจะทำลายฝ่ายนิคมคอมมิวนิสต์ให้ สิ้นซากได้ ในฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ.1927 ปีเดียวกันนั่นเอง เมาเซตุง ก็ได้รวมกำลังก่อการปฏิวัติซึ่งมีชื่อ เรียกว่า " การปฏิวัติในหน้าเก็บเกี่ยวฤดูใบไม้ร่วง " (the Autumn Harvest Uprising) แต่การก่อการครั้งนี้ ประสบความล้มเหลว กองกำลังของเมาเซตุงต้องถอยหลบหนีลึกเข้าไปในแผ่นดินใหญ่ จนกระทั่ง อีก 10 ปีต่อมา เมื่อญี่ปุ่นยกกำลังบุกกรุกแผ่นดินจีนใน ค.ศ.1937 นั้น เท่ากับเป็นเหตุส่งเสริมให้กอง กำลังของมหาทวีความแรงแกล้วกล้ายิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันที่กองทัพของจอมทัพเจียงไคเชคต้องอ่อนกำลัง จนกระทั่งได้รับชัยชนะในปี ค.ศ.1949 การสู้รบระหว่างสองพรรคใหญ่ในจีนดังกล่าวกินเวลายาวนาน นับได้ถึง 22 ปีเต็ม

ขณะที่การสู้รบกับกองทัพก๊กมินตั๋งกำลังดำเนินอยู่นั้น สาวกของเมาได้นำแนวนโยบายตามที่ เมาได้เขียนขึ้นเอาไปเป็นแนวทางการต่อสู้ของเขาทั้งหลาย เมาเซตุงแสดงทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของ สงครามกู่ชาติของชาวจีนผู้รักชาติ (สงครามปฏิวัติ)ว่ามีดังต่อไปนี้

- สมรรถภูมิของสงคราม คือ ประเทศกึ่งเมืองขึ้น ซึ่งเป็นประเทศที่งานด้านการเมืองและการ เศรษฐกิจดำเนินไปอย่างไม่เป็นจีนเป็นอัน

- กองทัพแห่งประเทศญี่ปุ่น (และกองทัพแห่งชาติจีน) มีกำลังมหาและแข็งแกร่ง

- กองทัพแดงของเมา มีกำลังน้อยและอ่อนแอ

- ฝ่ายต่อต้าน (กองกำลังก่อความไม่สงบ) อยู่ใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์และประกอบด้วย ชาวไร่ชาวนาในชนบทเป็นหลัก

ลักษณะเหล่านี้ ก็คือเงื่อนไขสำคัญ ๆ อย่าง ที่เคลาเซวิทซ์ได้อธิบายไว้ว่าเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่จำเป็นยิ่งในการทำ " สงครามประชาชน "

โดยอาศัยเงื่อนไขในลักษณะเช่นนี้ เมมาได้กล่าวว่า "..จะต้องประเมินค่าองค์ประกอบทุกอย่างของฝ่ายเราและฝ่ายข้าศึกเข้าด้วยกันอย่างมีความหมายและกระจ่างชัด.." และได้ชี้ต่อไปว่า "หนทางเพียงอย่างเดียวที่จะเป็นผู้พิชิตชัยชนะในท้ายที่สุดได้ ก็ด้วยการทำสงครามยืดเยื้ออย่างต้องตามแผนการณ์ทางยุทธศาสตร์ .." แนวความคิดการทำ " สงครามยืดเยื้อ " นับเป็นองค์สำคัญของแผนการทางยุทธศาสตร์ของเมา เพราะอำนวยความสะดวกให้ฝ่ายที่ด้อยพลังกว่าสามารถใช้ปัจจัยพื้นที่เข้าแลกกับปัจจัยเวลาจนถึงในจังหวะสุดท้ายจึงเข้ารบเอาชัยชนะต่อกำลังที่มากกว่าได้

เมาเซตุง ได้พิจารณาเห็นจริงต่อไปด้วยว่า " เพื่อที่จะได้รับชัยชนะเช่นนั้นได้ " การต่อสู้ซึ่งเกี่ยวข้อง " จะต้องดำเนินตามแนวทางสำคัญ 4 ประการ คือ ทางทหาร การเมือง จิตวิทยาและด้านการเศรษฐกิจ

แนวความคิดของสงครามยืดเยื้อของเมา มีพื้นฐานอยู่ที่การทำสงครามล้างผลาญและสงครามทำลายล้าง (a war of attrition and a war of annihilation) เป็นหลัก วัตถุประสงค์ทางทหารในการทำสงคราม ตามคำอธิบายของเมา คือ " การปกป้องรักษาตน และการทำลายล้างข้าศึก...โดยการรื้อถอนพลังการต้านทานของฝ่ายนั้น " เมื่อปฏิบัติการนี้เป็นผลสำเร็จ วัตถุประสงค์ส่วนรวมคือการยึดอำนาจทางการเมืองและการดำรงรักษาไว้ก็สามารถบรรลุความสำเร็จได้ เมื่อเมาเซตุงกล่าวถึงสงครามยืดเยื้อนั้น เขามักจะหมายถึงที่เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่น โดยเฉพาะ แต่กระนั้น เหตุการณ์ต่อสู้กับพรรคก๊กมินตั๋งเมื่อครั้งคราวก่อนก็ยังไม่ลบล้างไปจากความทรงจำของเมาเลย

เมาเซตุงวาดภาพการสู้รบในสงครามยืดเยื้อไว้เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจนโดยลำดับ แม้การแบ่งขั้นตอนและการบรรยายลักษณะขั้นตอนต่าง ๆ ไว้เป็น 3 ขั้นจะแปรเปลี่ยนไปบ้างในภายหลัง หรือในบางตอนของข้อเขียนของเขาเองนั้น สาเหตุก็เป็นเพราะสถานการณ์ที่ผันผวนไปในแต่ละยุคแต่ละสมัยในจีนนั่นเอง

ขั้นตอนตามลำดับ 3 ขั้นตอนที่ได้รับการกล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวางมากที่สุด ก็คือที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง " การทำสงครามยืดเยื้อ " (On Protracted War) ของเขา ดังนี้

- ขั้นการป้องกันทางยุทธศาสตร์ (strategic defensive)

- ขั้นการรัฐริ่งทางยุทธศาสตร์ (strategic stalemate)

(การเตรียมการรุกโต้ตอบ)

- ขั้นการรุกโต้ตอบทางยุทธศาสตร์ (strategic counteroffensive)

ขั้นตอนทั้งหมดนี้ กล่าวด้วยเรื่องของวิธีการที่จีนสามารถนำไปใช้เพื่อขับไล่กองทัพญี่ปุ่นผู้รุกรานได้เป็นผลสำเร็จ

ยิ่งไปกว่านั้น ในหนังสือนี้ ล้วนแล้วแต่เป็น แนวคิดการทำสงครามปฏิวัติของเมาเกือบทั้งสิ้น เมาเชตงยืนยันไว้ว่าปัจจัยสำคัญเพื่อการพิชิตชัยชนะใน " สงครามประชาชน " นั้นมีอยู่ 4 ประการดังนี้

1. องค์การจัดตั้งในรูปแบบของพรรค พรรคที่จัดตั้งขึ้นคงเป็นไปตามแบบของเลนิน คือ เป็น คณะพรรคของพวกก่อการปฏิวัติที่เกิดจากการรวมพลังกันอย่างยิ่งใหญ่เคร่งครัดวินัยพรรค และได้รับการสั่งสอนให้ซึมซาบในลัทธิด้วยความเลื่อมใสอย่างแรงกล้า และเข้ารับฝึคอบเป็นผู้ควบคุมการ ปฏิวัติ

2. การสนับสนุนจากมวลชน และเป็นแนวร่วมซึ่งเกิดจากความพร้อมใจกัน การสนับสนุนของ มวลชน ส่วนใหญ่จะต้องได้จากขบวนการผู้ยากจนในชนบท พร้อมกับพยายาม " เอาชนะกลุ่มหรือ ชนชั้นสำคัญอื่น " หรือให้วางตัว " เป็นกลาง " ไว้

3. ปัจจัยแห่งชัยชนะประการที่สาม ได้แก่ กองทัพบก กองทัพบกซึ่งพรรคเป็นผู้จัดตั้งจะต้องมี จิตใจจงรักภักดีในลัทธิมีขีดความสามารถสูงเยี่ยม เพื่อนำชัยชนะมาสู่พรรค

4. ปัจจัยที่สี่สุดท้าย คือ บรรดาฐานปฏิวัติในป่า หรือนัยหนึ่ง ฐานปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์ ฐานเหล่านี้ ต้องสามารถให้การช่วยเหลือประชากรในท้องถิ่น พรรคและกองทัพบกได้ในทางอุดมคติ แล้ว ฐานควรอยู่ในภูมิภาคที่ยากลำบาก การคมนาคมและถ้าเป็นไปได้ควรอยู่โดดเดี่ยวในบริเวณ เส้นเขตปกครองที่คาบเกี่ยวซึ่งกันและกัน

หลักยุทธศาสตร์ของสงครามปฏิวัติ

จากการศึกษาถึงข้อเขียนของเมา ในกาลต่อมาพบว่า เมากำหนดหลักยุทธศาสตร์การทำสงคราม ปฏิวัติไว้ 5 ประการ ซึ่งเราได้ประมวลมาจากองค์ประกอบพื้นฐานทั้งหมด หลักยุทธศาสตร์ของ สงครามปฏิวัติทั้ง 5 มีดังนี้

1. ป้องปักษ์กษัตริย์ และทำลายล้างฝ่ายตรงข้าม
2. ตั้งฐานที่มั่นทางยุทธศาสตร์
3. ระดมมวลชน
4. แสวงหาความสนับสนุนจากภายนอก
5. รวมพลังความพยายามทั้งหมดให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ขั้นที่หนึ่ง : ขั้นการป้องกัน

เมื่อตอนเริ่มต้นการสงคราม นักรบของฝ่ายก่อการซึ่งยังอ่อนแอและจำนวนน้อยกว่าต้องละเว้น การเข้ารบปะทะอย่างซึ่งหน้ากับทหารฝ่ายรัฐบาลซึ่งแข็งแกร่งกว่า แต่จะมุ่งอยู่กับงานจัดตั้งพรรค และแสวงหาความสนับสนุนจากมวลชน อันเป็นสิ่งที่ต้องการยิ่งเมื่อการเคลื่อนไหวถึงวาระสุก

จอม ตามแนวคิดของเมา แรงสนับสนุนของ มวลชน ควรมาจากชาวนาชาวไร่ในชนบท ในขณะที่การนำมวลชนต้องไปจากคณะพรรคคอมมิวนิสต์ พรรคจึงต้องแข็งแกร่ง และมีวินัยเข้มงวด ปรากฏเสมอว่า การสร้างพรรคเป็นกระบวนการที่อาจใช้เวลาในบางครั้ง จึงไม่ทันต่อโอกาสที่เอื้ออำนวยให้แสดงพลังคัดค้านทางการเมืองที่เกิดขึ้นก็มี กล่าวกันว่า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ใช้เวลาถึง 5 ปี จึงสามารถหาสมาชิก

จำนวนหนึ่งพันคนแรกได้ ในการเอาชนะใจชาวนาชาวไร่ เมาีแนวคิดชี้แนะให้เพิ่มจำนวนสมาชิกชนชั้นนี้ให้ได้มากที่สุด โดยเน้นหนักชาวชนบทในป่า ซึ่งเมาคิดว่าจะต้องเป็นพื้นที่ของการสู้รบในวันข้างหน้า

เมาเชตุง อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของพรรค โดยกล่าวว่า "อำนาจรัฐย่อมมาจากปากกระบอกปืน กฎหมายเราก็คือพรรคบัญชาปืน แต่จะไม่ยอมให้ปืนมาบงการพรรค" ดังได้กล่าวไว้แล้วว่าหลักการจัดตั้งของเมาเกี่ยวกับการนำทางทหารและการเมือง (ปกครองกันตามลำดับชั้นแบบคู่ขนาน parallel hierarchies) หลักข้อนี้เป็นไปอย่างเคร่งครัดไม่ว่าหน่วยนั้น ๆ จะมีขนาดหรือมีกำเนิดที่มาอย่างไร เขาเชื่อมั่นว่าความเกี่ยวข้องกับการเมืองนั้นเป็นเรื่องจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะ " ถ้าปราศจากจุดประสงค์ทางการเมือง (political goal) หรือแม้จะมี แต่ถ้าวัตถุประสงค์ทางการเมือง (political objective) ไม่สอดคล้องตามความต้องการของประชาชนทั้งสองประการนี้ การทำสงครามกองโจรย่อมล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง " เมื่อใดที่การจัดตั้งพัฒนาก้าวหน้าขึ้นและความสนับสนุนจากประชาชนรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน ก็หมายถึงว่าพื้นที่ฐานที่มั่นได้ก่อเป็นรูปเป็นร่างขึ้นแล้ว

การตั้งฐานที่มั่นนั้น สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ฐานทางยุทธศาสตร์ตั้งขึ้นเพื่อให้หน่วยหรือฝ่ายการเมืองของคณะปฏิวัติสามารถควบคุมประชากรได้ เมาเน้นความสำคัญของพื้นที่ฐานทางยุทธศาสตร์ดังได้กล่าวไว้ว่า " ถ้าปราศจากฐานทางยุทธศาสตร์ ก็ไม่มีสิ่งอื่นใดอีกแล้วที่จะทำให้มั่นใจได้ว่า เราจะสามารถดำเนินภารกิจตามแผนยุทธศาสตร์ หรือปฏิบัติการให้บรรลุสู่เป้าหมายของการทำสงครามได้ "

ฐานทางยุทธวิธีนั้นส่วนใหญ่ ตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นพื้นที่ฝึกกองโจร หรือเก็บรักษาเสบียง และสิ่งอุปกรณ์ ลักษณะของพื้นที่ฐานทางยุทธวิธีที่เหมาะสม มีดังนี้

1. ภูมิประเทศยากลำบากและอยู่ห่างจากระบบการขนส่งที่ทันสมัย
2. พื้นดิน สามารถใช้ทำการเพาะปลูกได้
3. ประชาชนในพื้นที่ มีความเป็นมิตร
4. อากาศเหมาะต่อการดูแลรักษานักรบกองโจรที่เจ็บป่วย
5. หากเป็นไปได้อยู่ใกล้ที่หนีภัยในต่างแดน

เมื่อกองกำลังกองโจรได้รับการฝึกและจัด ประกอบหน่วยอย่างเป็นทางการเป็นผลคืบหน้า ก็จำเป็นต้องพัฒนาและขยายฐานที่มั่นมากแห่งยิ่งขึ้น ดังนั้น ประชากรภายในฐานที่มั่นเหล่านี้ก็จำเป็นต้องจัดเป็นตำบล หมู่บ้านขึ้นเพื่อให้การสนับสนุนแก่กองโจรและปฏิบัติการสู้รบเพื่อการปฏิวัติได้เมื่อจำเป็น ครั้นการจัดตั้งหน่วยได้คืบหน้าอย่างถึงขนาด และตั้งพื้นที่ฐานที่มั่นได้แล้ว ก็ถึงคราวที่จะก้าวอย่างจากทำที่อันสงบนิ่งในขั้นที่หนึ่งไปสู่ขั้นที่สอง ซึ่งเพิ่มความมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

ขั้นที่สอง : ขั้นการเตรียมการรุกโต้ตอบ

ณ บัดนี้ ก็เป็นวาระเริ่มต้นของการปฏิบัติการอย่างรุนแรงขึ้น กองกำลังปฏิวัติจะยังคงหลีกเลี่ยงการรบโดยเปิดเผย แต่จะมุ่งสร้างสมกำลังคนและสิ่งอุปกรณ์และปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อปลุกฝังความเชื่อ ควบคุมและรวมพลังประชากรเป็นลำดับสืบเรื่อยไป เมื่อยืนยันไว้เป็นการสำคัญที่สุดว่าขั้นตอนนี้เป็นงานที่ไม่อาจละเว้นได้ และถึงแม้มีโอกาสอำนวยให้กองกำลังปฏิวัติก็จะต้องไม่เข้ายึดอำนาจ แต่การยินยอมให้มีการประณีประณอมทางการเมือง

ในตอนต้น ๆ ของขั้นตอนที่สองนี้ ผู้ก่อการร้ายเริ่มก่อเหตุร้าย และก่อวินาศกรรมหนักขึ้น แม้จะไม่สนับสนุนการใช้การชุกุกคามตามแบบลัทธิก่อการร้ายก็ตาม แต่เขาก็มิได้ปฏิเสธจะไม่ใช่เสียเลยหากจำเป็นในเมื่อเกิดผลดีต่อการปฏิบัติการของฝ่ายปฏิวัติ เมื่อใดที่ฝ่ายผู้ก่อการมีกำลังคนแข็งแกร่งสมบูรณ์เต็มที่ ก็จะเริ่มจุดชนวนสงครามกองโจรขึ้นอย่างเต็มขนาดโดยทันที เมื่อดำเนินการลักษณะของสงครามกองโจรไว้ ดังนี้

: เป็นสงครามแบบหนึ่งซึ่งผู้ก่อการต้องกระจายกำลังกันอย่างมีแผนการณ์ เพื่อเลี่ยงการเข้าตีโดยตรงของข้าศึกที่มีกำลังรบเหนือกว่า

: ดำเนินการต่อสู้ด้วยการรบทำลายล้างตามแผนยุทธศาสตร์ที่วางไว้ โดยใช้การก่อเหตุวุ่นวายทางการเมืองขึ้นพร้อมกันกับการเข้าตีขั้นแตกหักอย่างฉับพลัน การปฏิบัติการทั้งสองประการนี้ จะทุ่มเทปัจจัยเพื่อความสำเร็จในทางยุทธวิธี ดังนี้

- ด้วยการรวมกำลัง
- มีความคล่องตัว
- ใช้การจู่โจม
- ใช้การลวง
- เป็นฝ่ายดำรงความริเริ่ม
- มีความอ่อนตัว หรือปรับตัวเปลี่ยนสภาพได้
- ปฏิบัติการโดยไม่หยุดหย่อน

: กองโจรดำรงชีพ อยู่รอดปลอดภัยได้ด้วย ความช่วยเหลือโดยตรงจากประชาชน และจะคอยกัดกร่อนและบ่อนทำลายขวัญของกองกำลังฝ่ายรัฐบาล

บัดนี้จึงเห็นได้ว่าแนวความคิดการทำสงครามกองโจรที่เมาส์สนับสนุน หมายถึง การรวมการปฏิบัติการทางทหารและการเมืองเข้าด้วยกัน แล้วประสมประสานด้วยปัจจัยความคล่องตัว การจู่โจม การดำรงความริเริ่ม การลวง และความอ่อนตัวตามกาลเทศะ เมมาแบ่งกำลังกองโจรของเขาเป็นกลุ่มเล็กแยกปฏิบัติการ โฆษณาปลุกกระดมมวลชน ครั้นเมื่อถึงเวลาอันเหมาะก็จะรวมกำลังเข้าปฏิบัติการโจมตีขั้นแตกหักต่อฝ่ายข้าศึกอย่างฉับพลัน ถึงอย่างไรก็ตามในขั้นตอนที่สองนี้ เมาก็ยังไม่ต้องการให้กำลังกองโจรเข้าตีค้ำหน้าในการสู้รบเพื่อหวังชัยชนะเด็ดขาด ดังที่เมมาได้กล่าวไว้ว่า " เราได้ปรับปรุงแต่งแนวทางอันนี้อย่างปราณีตบรรจงต่อไปอีกว่า "ความสามารถในการหลบหลีกเป็นคุณลักษณะอันแยกอย่างหนึ่งของกองโจร"

วาทะอันเลื่องระบือที่สุดของเมมาที่อธิบายลักษณะของกองโจรเป็นคำอุปมาอุปไมยไว้ดังนี้ "กองโจรเปรียบประหนึ่งมัจฉาที่ว่ายวนอยู่ในห้วงสมุทรแห่งปวงประชา"

คำแนะนำเป็นแนวทางเพิ่มเติมในหลักการทำสงครามกองโจร 10 ประการ ของเมมา ดังนี้

1. โจมตีข้าศึกที่ต้องกระจายกำลังกันและถูกแยกให้อยู่อย่างโดดเดี่ยวก่อน แล้วจึงทุ่มกำลังเข้าตีต่อกำลังข้าศึกที่แข็งแกร่งในภายหลัง
2. เข้ายึดบ้านเมืองขนาดเล็ก และขนาดกลาง และขยายการครอบครองพื้นที่ในชนบทให้ได้เสียก่อน แล้วจึงยึดเมืองใหญ่ภายหลัง
3. ที่หมายหลักของเรา คือ การกวาดล้างกำลังฝ่ายข้าศึกที่จะมีผลกระทบต่อเรา การเข้ายึดหรือครอบครองเมืองหรือสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งนั้น มิใช่ที่หมายหลักของฝ่ายเรา
4. ในการรบทุกครั้ง ระดมกำลังรบให้เหนือกว่าข้าศึกอย่างเด็ดขาด โอบล้อมกำลังข้าศึกไว้โดยสิ้นเชิง ออกแรงกวาดล้างข้าศึกให้ทั้งหมด อย่าให้หนีรอดไปได้แม้แต่คนใดคนหนึ่ง
5. หลีกเลี่ยงการรบที่ไม่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า อย่าเข้าสู่รบ ถ้าไม่แน่ใจว่าจะเป็นผู้ชนะ
6. รุกบอบอย่างเต็มกำลังตามแบบฉบับการรบของกองโจร จงดูร้ายเมื่ออยู่ในสนามรบ จงกล้าหาญเมื่อจะต้องสละชีวิต จงเด็ดเดี่ยวแม้จะเหน็ดเหนื่อย และจงบุกบันต่อสู้เรื่อยไป
7. ใช้ความพยายามกวาดล้างข้าศึกให้ได้ ขณะที่ข้าศึกเคลื่อนที่
8. ในกรณีที่ต้องเข้าโจมตีเมือง จงตั้งเป้าเข้ายึดตำบลและเมืองที่มีการจัดการระวังป้องกันแต่เบาบางให้ได้ทั้งหมด
9. เพิ่มเติมอาวุธและกำลังคนที่ถูกจับให้เต็มอัตราอยู่เสมอจากกองทัพ
10. ใช้ประโยชน์จากห้วงเวลาระหว่างการรบแต่ละครั้งเพื่อการพักผ่อน ฝึกและเสริมความแข็งแกร่งให้แก่หน่วยรบกองโจร

ขั้นที่สาม : ขั้นการรุกโต้ตอบทางยุทธศาสตร์

เมาเซตุง ไม่ได้คิดว่า การปฏิบัติการของกองโจรโดยลำพังแต่อย่างเดียวยังจะสามารถหิบบิ้นความปราชัยให้แก่ข้าศึกได้โดยสิ้นเชิง เขาเชื่อว่าจำเป็นต้องใช้การทำสงครามกองโจรอยู่นานตราบเท่าที่ข้าศึกยังมีจำนวนเหนือกว่าและมีอาวุธดีกว่า อย่างไรก็ตามเมื่อฝ่ายรัฐบาลอ่อนกำลังลง เนื่องจากถูกกดดันเพราะต้องสู้รบกับกองโจรและถ้ากองโจรสามารถสร้างสมกำลังทางทหารและอำนาจทางการเมืองได้ต่อไป เขาก็สนับสนุนให้คืบหน้าต่อจนเข้าถึงขั้นตอนสุดท้ายของการทำสงครามกองโจร เขาได้กล่าวเตือนว่า "ไม่เป็นการบังควรที่จะก้าวเข้าไปสู่ขั้นตอนนี้ จนกว่าจะมั่นใจว่าต้องได้รับชัยชนะในบั้นปลายอย่างแน่นอน"

ในขั้นที่สามของเมาเซตุง เขาได้กำหนดแนวทางไว้ว่า ฝ่ายกองโจรต้องมีกำลังพอที่จะปรับสภาพเป็นหน่วยกำลังรบตามแบบที่มีขีดความสามารถในขนาดทำสงครามกลางเมืองได้ เมาได้แยกให้เห็นปัจจัยหลายประการที่จำต้องคำนึงถึง ดังนี้

- การสนับสนุนจากประชาชน
- ผลที่เกิดจากภูมิประเทศในพื้นที่เมื่อจะต้องปฏิบัติการยุทธตามแบบ
- ข่าวสารข้าศึก
- การวางกำลังกองโจร
 - ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติการของกองโจรที่บังเกิดต่อขวัญและกำลังใจของฝ่ายข้าศึก
- ประสิทธิภาพของการปฏิบัติการยุทธของฝ่ายข้าศึก

การสงครามเคลื่อนที่ (mobile warfare)

เมาอธิบายว่า การสงครามเคลื่อนที่ที่เป็นแบบหนึ่งของการยุทธตามแบบ ซึ่งกองกำลังก่อการปฏิวัติได้นำเอาคุณลักษณะของการรวมกำลังและความคล่องตัวทางยุทธวิธีและทางยุทธศาสตร์ของการรบนี้ มาใช้เพื่อทำให้เป็นสงครามแบบทำลายล้างขึ้น

กองกำลังก่อการปฏิวัติ ที่กล่าวนี้จะทุ่มเทใช้ประโยชน์จากการจู่โจม การลวง การริเริ่ม ความอ่อนตัว และการประสานงานกับกองกำลังกองโจร เขายังถือเอาแนวความคิดการรบทุกแบบต้องมีความคล่องตัวนับตั้งแต่สงครามกองโจรไปจนกระทั่งถึงสงครามเคลื่อนที่ และเขาก็เชื่อว่าไม่เพียงแต่กองโจรเท่านั้นที่ต้องมีความคล่องตัว แต่กองทัพสนามก็ต้องมีขีดความสามารถ " ในการรุกเดินหน้า และการร่นถอยหลังเป็นหัวระยะไกล ๆ ได้ " เช่นกัน

การทำสงครามเคลื่อนที่ย่อมต้องการยุทธโศปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์จำนวนมากว่าการทำสงครามกองโจร เมาเซตุงยอมรับความจริงข้อนี้ในตอนต้นปี ค.ศ.1935 เมื่อเขาได้เขียนกล่าวถึงว่า " ทุกวันนี้

การต่อสู้เพื่อก่อการปฏิวัติในชาติหรือประเทศใด ประเทศหนึ่งจำเป็นต้องได้รับความสนับสนุนจาก บรรดาต่างชาติทั้งหลายด้วย " ในระหว่างที่เมาเซตุงมีชัยชนะในจีนแผ่นดินใหญ่เมื่อปี ค.ศ.1946 กอง ทหารโซเวียตที่รัสเซียได้มอบโอนสิ่งอุปกรณ์ที่ยึดจากญี่ปุ่นให้แก่กองกำลังของเมา และสิ่งเหล่านี้ก็ได้ พิสูจน์ให้เห็นถึงคุณค่าอันสำคัญเมื่อถึงขั้นตอนสุดท้ายของสงครามยี่ดี่เอื่อนี้

ตลอดทุกขั้นตอนนี้ทั้งสามตามหลักนิยมของเมา เขาเน้นให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการรวมและการ ประสานการดำเนินงานทางทหาร การเมือง และจิตวิทยาเข้าด้วยกัน ชี้ความสามารถในการจัดการให้ งานทั้งสามนี้ดำเนินไปอย่างเป็นผลสำเร็จร่วมกันได้ นับเป็นหัวใจสำคัญของแผนการทางยุทธศาสตร์ อันเจิดจรัสของเมา

ในปี ค.ศ.1965 นายพลลินเปียว (Lin Piao) ได้เผยแพร่หลักนิยมการปฏิวัติของเมาเซตุงออกไปเพื่อ ครอบครองโลกแนวความคิดของเมาที่ให้ใช้ฐานปฏิวัติตามแผนยุทธศาสตร์ เพื่อปิดล้อมเมืองและยึด เมืองในขั้นสุดท้าย ได้ถูกนำไปใช้ในชาติด้อยพัฒนาทั้งหลายในทวีปเอเชีย แอฟริกา และลาติน อเมริกา และยุโรปตะวันตกในท้ายที่สุด

หลักการต่าง ๆ ที่เมาเซตุงได้ประกาศใช้สะท้อนให้เห็นว่า เมาได้ศึกษาข้อเขียนของเคลาเซวิทซ์ มาร์กซ เลนิน ชุนชู และอารวมทั้งของ ลอเรนซ์ด้วย อย่างไรก็ตาม เมาเซตุง ผู้นี้แหละที่จัดการหล่อ หลอมแนวความคิดทางทหารกับแนวคิดทางการเมืองเข้าด้วยกัน กำเนิดเป็นปรัชญาและหลักนิยมขึ้น และ สองสิ่งนี้ก็ได้นำมาผลกระทบบต่อความเป็นมาของสถานการณ์โลกโดยลำดับ

มิติใหม่ ๆ ของการทำสงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบได้ผุดขึ้นมา เพราะความคิดของ เมาเซตุง ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การก่อเหตุจลาจลโดยเริ่มจากเขตชนบท
- สงครามปฏิวัติ และขั้นตอนของสงครามปฏิวัติ
- การจัดตั้งทหาร และการจัดตั้งทางการเมือง
- ความสำคัญของพื้นฐานที่มั่น
- การระดมมวลชน
- การสนับสนุนจากภายนอก
- วัตถุประสงค์และหลักการของสงครามกองโจร

ผลงานจากความคิดของเมาเซตุงเหล่านี้ได้เป็นที่ประจักษ์กันอยู่ในทุกวันนี้แล้ว และยิ่งไปกว่านั้นยัง เป็นการช่วยชี้แนะแนวทางการทำงานให้แก่บรรดานักปฏิวัติชั้นนำคนอื่น ๆ นำไปปฏิบัติตามอีกด้วย ดังเช่น โว เจียน เกียบ (Vo Nguyen Giap) เป็นต้น

โว เจียน เกียบ

(VO NGUYEN GIAP)

นายพล โว เจียน เกียบ ได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในบรรดาตัวอย่างเจ้าดำรับลัทธิตูได้รับความสำเร็จอันใหญ่หลวงในการทำสงครามปฏิวัติของโลกยุคปัจจุบันนี้ ในปี ค.ศ.1941 โฮจิมินห์ (Ho Chi Minh) ได้พบเกียบในประเทศจีน และได้มอบภารกิจให้จัดตั้งกองกำลังทหารพรรคคอมมิวนิสต์จีนเพื่อต่อสู้กับฝรั่งเศสในอินโดจีน เกียบได้ดำเนินรอยตามแผนการของเมาเซตุง คือ จัดกองทหารของเขาขึ้นจากประชาชนที่เป็นชาวไร่ชาวนาในประเทศเวียดนาม และได้นำกองทัพเหล่านี้ทำสงครามปฏิวัติจนสามารถเอาชนะต่อฝ่ายฝรั่งเศส โดยการทำสงครามซึ่งขาดกันครั้งสุดท้ายที่เดียนเบียนฟู (Dien Bien Phu) เมื่อปี ค.ศ.1954

แม้ว่าต่อไปนี้จะได้นำเอาข้อเขียนส่วนใหญ่ของเกียบมาอธิบายก็ตาม แต่พึงเข้าใจไว้ก่อนว่า มีพยานหลักฐานหลายประการบ่งบอกว่า เรื่อง จีน (Turong Chinh) ซึ่งอดีตเป็นเลขธิการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามจนถึงปี ค.ศ.1956 คือผู้วางทฤษฎีทางทหารและเป็นบุคคลผู้มีอิทธิพลต่อเกียบมากในด้านแผนการณ์ทางการยุทธศาสตร์ที่เกียบเชื่อถือและนำมาใช้เบอนาค ฟอล (Bernard Fall) เชื่อว่าการดำเนินงานของเกียบเมื่อต้นทศวรรษรอบปี ค.ศ.1950 นั้น ส่วนใหญ่เกียบได้จากการศึกษาผลงานข้อเขียนของเทรื่อง จีน (เรื่อง " การปฏิวัติเมื่อเดือนสิงหาคม " และ "ผู้ยอมชนะ" (The August

Revolution and The Resistance Will Win) ยิ่งกว่าได้จากของเมาเซตุง เกียบได้กล่าวยกย่องไว้ในหนังสือ " สงครามประชาชน และกองทัพประชาชน " (People's War, People's Army) ของเขาว่า ข้อเขียนของเทรื่อง จีน มี " ส่วนเสริมส่งอันสำคัญ " ในการสร้างความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงแนวทางและนโยบายของสงครามต่อต้าน (Resistance War line) ของพรรค

งานเขียนของเกียบเรื่อง People's War, People's Army มีพื้นฐานจากประสบการณ์ที่เขาได้รับระหว่างที่ชาวเวียดนามต่อสู้ขัดขวางฝ่ายฝรั่งเศส ซึ่งลงเอยกันด้วยการลงนามในสนธิสัญญาข้อตกลง ณ กรุงเจนีวาใน ค.ศ.1954 ยุทธศาสตร์การปฏิวัติที่เกียบเขียนร่างขึ้นเกือบจะเป็นพิมพ์เดียวกับยุทธศาสตร์ที่เมาเซตุงได้พรรณาไว้ แก่นแท้ของปรัชญาที่ถูกค้นพบคือแนวความคิดการสืบหา " ความอ่อนแอในความเข้มแข็ง และความเข้มแข็งในความอ่อนแอ " ยุทธศาสตร์ขั้นพื้นฐานจึงมีกำเนิดมาจากแนวความคิดนี้คือ ทำสงครามปฏิวัติให้เป็นงานการเมืองอย่างแท้จริง โดยการปลุกระดมความเชื่อในลัทธิตูให้แก่มวลชน แม้ยุทธศาสตร์ของเกียบโดยพื้นฐานจะเหมือนกับของเมาเซตุงก็ดี ก็ยังนับเป็นความคุ้มค่ายิ่งนักที่จะค้นหากันว่าเกียบได้ดัดแปลงเอายุทธศาสตร์นี้เข้ากับภาวะแวดล้อมของเวียดนามอย่างไร

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 อุบัติขึ้น ฝรั่งเศสจำ ใจต้องถอนหน่วยทหารชั้นดีเยี่ยมออกจากอินโดจีนของฝรั่งเศส เพื่อส่งไปร่วมรบในยุทธบริเวณทวีปยุโรป หลังจากที่ฝรั่งเศสต้องพ่ายแพ้แก่เยอรมัน ในปี ค.ศ.1940 บรรดาประเทศในอินโดจีนจึงเริ่มได้สัญญาณอันตรายจากภัยอิทธิพลของญี่ปุ่น ต่อมาในปลายปี ค.ศ.1941 อินโดจีนส่วนที่เป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสก็ตกอยู่ในอ้อมมือของญี่ปุ่น แต่กระนั้นก็ตามยังมีหน่วยทหารจำนวนเล็กน้อยและส่วนบริหารอาณานิคมฝรั่งเศสที่ตกค้างหลงเหลืออยู่บ้าง ครั้นก่อนที่ญี่ปุ่นจะกลับเป็นฝ่ายปราชัยในปลายปี 1945 ญี่ปุ่นก็ได้กำจัดหน่วยทหารและส่วนบริหารอาณานิคมของฝรั่งเศสที่หลงเหลืออยู่นั้นเสียทั้งหมด ณ บัดนี้ กลุ่มคอมมิวนิสต์จึงสังเกตเห็นว่า ได้เกิดสุญญากาศทางการเมืองขึ้น จึงเหมาะที่ฝ่ายตนจะฉกฉวยประโยชน์และก่อสถานการณ์ได้แล้ว

ครั้นเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม ค.ศ.1945 หลังจากวันที่ยังระเบิดปรมาณูลูกแรกเพียง 1 วัน " กองทัพปลดปล่อยแห่งเวียดนาม " (Vietnam Liberation Army) ก็ประกาศเผยโฉมหน้าภายใต้บงการของผู้นำทัพซึ่งผ่านการฝึกจากกรุงมอสโกมาแล้ว เขาผู้นั้นก็คือ โฮจิมินห์ (Ho Chi Minh) และเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ.1945 ณ กรุงฮานอย โฮจิมินห์ก็ได้ประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยแห่งเวียดนาม (Democratic Republic of Vietnam) ขึ้น หลังจากที่ยุทธการรบของเขายกเลิกแล้ว ผลลัพธ์ชีวิต เพื่อแสวงหาไปสู่การสถาปนาครั้งนี้ นับจำนวนคนแล้วคนเล่า

ต้นเดือนธันวาคม ค.ศ.1946 นั้นเอง เวียดนามก็ได้วางเครื่องกีดขวางปิดกั้นถนนที่เข้าสู่เมืองท่า ไฮฟอง (Haiphong) ทหารฝรั่งเศสพยายามเข้ารีดถอนแต่ก็ถูกพวกเวียดนามโจมตี ฝรั่งเศสปฏิบัติการแก้ไขด้วยการยิงถล่มเมืองด้วยปืนใหญ่ ครั้นวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ.1946 เวียดนามระดมการโจมตีฝรั่งเศสทั่วทั้งอินโดจีน จากจุดนี้แหละเป็นจุดเริ่มต้นของการสงคราม 9 ปี ซึ่งนำไปสู่การสู้รบระหว่างทหารฝรั่งเศสฝ่ายหนึ่งกับกองกำลังเวียดนามอันมีนายพล โว เจียน เกียบ (General Vo Nguyen Giap) เป็นผู้นำอีกฝ่ายหนึ่ง

วัตถุประสงค์ทั้งมวลของฝ่ายคอมมิวนิสต์เวียดนาม ก็คือ เอาชนะกองทหารฝรั่งเศส และเปลี่ยนรัฐบาลเวียดนามที่มีฝรั่งเศสหนุนหลัง เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นี้เวียดนามก็ได้ทุ่มเทความพยายามด้านทหารทั้งหมด มุ่งเข้าทำลายกำลังทหารฝ่ายข้าศึกให้ราบคาบ

ด้วยการปฏิบัติการทำลายล้างกำลังคนของฝ่ายข้าศึกแต่เพียงอย่างเดียว ย่อมอำนวยให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์สามารถ:

- สลายการรุกขนาดใหญ่ของข้าศึกได้
- ป้องกันฐานที่มั่นและแนวหลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์
- ก้าวไปสู่ความเป็นผู้ครองความริเริ่มในการปฏิบัติการรบ
- ปลดปล่อยพื้นที่เพิ่มขึ้นทีละแห่ง ท้ายที่สุดสามารถทำลายกองทหารข้าศึกได้ทั้งหมด จนปลดปล่อยประเทศได้ทั้งประเทศ

ด้วยการดัดแปลงแผนการของมาเซตุงมาใช้ เกือบได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ของสงคราม
ปฏิบัติไว้เป็น 3 ชั้น คือ

หนึ่ง : **ชั้นช่วงชิง (stage of contention)**

สอง : **ชั้นรั้งตรึง (stage of equilibrium)**

สาม : **ชั้นรุกโต้ตอบ (stage of counteroffensive)**

ในบางโอกาส เกือบเรียกขั้นตอนเหล่านี้ด้วยคำศัพท์อื่น แต่สำหรับการวิเคราะห์ในเอกสารเล่มนี้ จะ
ใช้ชื่อขั้นตอนดังกล่าวแล้ว

ชั้นช่วงชิง (stage of contention)

ในตอนเริ่มต้นของชั้นช่วงชิงเป็นช่วงเวลาของการจัดตั้งภายใต้การชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ ใน
ชั้นนี้มีการจัดตั้งหน่วยใต้ดินทางทหารและทางการเมือง(Political and military-infrastructure)เกือบ ได้
เน้นถึงหนึ่งในบรรดาลักษณะอันสำคัญยิ่งของสงครามปฏิวัติ คือ เป็นแผนปฏิบัติการทางยุทธศาสตร์ซึ่ง
มิใช่เฉพาะในด้านการทหารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องใช้วิถีทางการเมือง การเศรษฐกิจและด้าน
วัฒนธรรมไปด้วยพร้อมกัน เขาแจกคำอธิบายไว้อย่างชัดเจนโดยกล่าวว่า "กิจกรรมทางการเมือง
ย่อมสำคัญยิ่งกว่ากิจกรรมทางทหารและการสู้รบสำคัญน้อยกว่าการโฆษณาชวนเชื่อ "

อันว่า "กิจกรรมทางการเมือง" (political activities) หมายถึง ความพยายามทั้งหมดที่มุ่งเอาชัยชนะต่อ
ชาวนาชาวไร่ให้บังเกิดความนิยมและไว้วางใจ เกือบยังได้เน้นมากในการ "ระดม" (mobilizing)
ชาวนาชาวไร่ภายใต้การชี้นำโดยชนชั้นกรรมกร

ขณะที่การจัดตั้ง (การปกครองโดยคณะตามลำดับชั้นแบบคู่ขนาน หรือการชี้นำทางการเมืองและ
การทหารอย่างคู่ขนาน) ดำเนินอยู่ และมีการระดมประชาชนชาวไร่ชาวนาในชนบทนั้นก็จะมีการตั้ง
ถิ่นฐานที่มั่นขึ้นด้วย เกือบส่งเสริมแนวทางการตั้งพื้นที่ฐานที่มั่นเพื่อให้ฝึกหน่วยกำลังทางทหารและ
เป็นแหล่งก่อตั้ง "คณะรัฐบาลผู้บริหารประเทศชุดใหม่"(The new government) ด้วย

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วถึงคำประกาศของมาเซตุงที่ว่า สงครามกองโจรจะบรรลุชัยชนะได้จำต้องมี
พื้นที่กว้างขวางพอแก่การดำเนินกลยุทธ์ (maneuver) และมีฐานที่มั่นหลาย ๆ แห่งในพื้นที่ห่างไกล แต่
ด้วยปรากฏว่าประเทศเวียดนามมีขนาดพื้นที่ค่อนข้างเล็ก จึงไม่สอดคล้องตามแนวคิดข้อนี้ของมาเซ
ตุงเท่าใดนัก แต่เกือบก็สามารถขะเขยข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์นี้ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่
ยากลำบาก และการตั้งฐานลี้ภัยเข้าไปในประเทศจีน ลาว และกัมพูชา ซึ่งนับเป็น "ฐานที่มั่นในต่างแดน
ที่อยู่คงกระพัน (invulnerable foreign bases) และเป็นแหล่งจัดหายุทธโศปกรณ์และแสวงหาความ
สนับสนุนทางการทูตได้"

เกือบมีความเห็นว่า " พื้นที่ส่วนหลังที่มั่นคงแข็งแกร่ง เป็นปัจจัยเด็ดขาดที่ตัดสินใจชัยชนะของ

สงครามปฏิวัติได้เสมอ"
ดังนี้:

ในขั้นที่หนึ่ง เกียบสนับสนุนให้ปฏิบัติการ

- จัดตั้งหน่วยทางการเมือง/การทหารขึ้นอย่างมั่นคง
- ให้ได้มาซึ่งการสนับสนุนจากประชาชน
- เกณฑ์และระดมชาวไร่ชาวนาในชนบทและตั้งพื้นฐานที่มั่นขึ้น
- ในตอนปลาย ๆ ของขั้นที่หนึ่ง เริ่มก่อการร้าย วินาศกรรมและสงครามกองโจรขึ้น และ ณ บัดนี้ก็ถึงเวลาที่ก้าวเข้าสู่ขั้นที่สองต่อไปแล้ว

ขั้นรัฐตรึง (stage of equilibrium)

ขั้นรัฐตรึงนี้ มักกล่าวกันว่าเป็นขั้นตอนของ " การเผชิญหน้า " (stalemate) กล่าวคือ กำลังฝ่ายปฏิวัติใช้ความพยายามให้บรรลุสู่ดุลยภาพ หรือให้มีจำนวนคนเหนือกว่าฝ่ายตรงกันข้ามโดยค้อย ๆ ล้างผลาญกองทหารอีกฝ่ายหนึ่งที่ละน้อย ๆ ด้วยการบุกโจมตีและซุ่มโจมตีระหว่างขั้นที่สองนี้ เกียบมีความเชื่อว่า เป็นเรื่องจำเป็นมากที่จะต้อง " สะสมชัยชนะครั้งย่อย ๆ ให้มากไว้เป็นจำนวนพัน ๆ ก็เสมือนหนึ่งเป็นฝ่ายได้รับความสำเร็จยิ่งใหญ่ อันจะทำให้ดุลยภาพแห่งอำนาจค้อย ๆ เปลี่ยนแปรไป " ยุทธวิธีของกองโจรที่เกียบใช้ก็เหมือนกับที่เมาเซตุงใช้ ซึ่งได้แก่ความคล่องตัว การรักษาความลับ ความรวดเร็ว การรวบรวมข่าวสาร และการหลีกเลียงการสูญเสียเหล่านี้แหละเป็นหัวใจของยุทธวิธีกองโจร

คติประจำใจที่เวียดมินห์ยึดถือเป็นกฎให้กองโจรปฏิบัติตาม 7 ข้อ ดังนี้

หนึ่ง : สร้างการเข้าตีลวง แล้วเข้าตี ณ ที่อื่น

สอง : ทำคนล่องหนหายตัวได้ เพื่อมิให้ข้าศึกทราบที่เราอยู่ ณ ที่ใด

สาม : หลีกเลียงที่มั่นแข็งแรงของข้าศึก เลือกเข้าตีตรงจุดที่อ่อนแอเสมอ

สี่ : รู้จังหวะรุก รู้จังหวะถอย

ห้า : เข้าตี ทำลาย ถอนตัวอย่างรวดเร็วจนข้าศึกไม่อาจเสริมกำลังได้ทัน

หก : อย่าเข้าสู่รบ นอกจากจะแน่ใจในชัยชนะ เมื่อไม่รบก็ต้องถอนตัวเสีย

เจ็ด : อย่าใช้กลยุทธ์ซ้ำ ๆ ซาก ๆ

ในขั้นสองนี้เอง ขณะที่การทำสงครามกองโจรทวีความรุนแรง กองโจรจะขยายพื้นที่ฐานที่มั่นและระดมกำลังประชาชนอยู่ต่อไป และขยายหน่วยจัดตั้งทางการเมืองอย่างกว้างขวางและมีพลังเข้มแข็งขึ้นในทุกเขตพื้นที่ หน่วยทางทหารอันประกอบด้วยกำลังทหารประจำบ้าน ทหารประจำเขต และทหารประจำการตามแบบก็เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย จนเมื่อกำลังพลมีมากเพียงพอ หน่วยกองโจรขนาดเล็ก ๆ ก็เริ่มรวมกันจัดตั้งเป็นหน่วยทหารประจำการตามแบบเพื่อร่วมทำสงครามเคลื่อนที่ (mobile warfare) ต่อไป

การตกลงใจเปลี่ยนแบบการสู้รบจากสงครามกองโจรไปสู่สงครามเคลื่อนที่ เป็นเรื่องที่เกียบให้ความสำคัญ

สนใจอย่างมาก เพราะเขาตระหนักว่า ณ จุดนี้เป็น ตอนหนึ่งของหัวเลี้ยวหัวต่ออันสำคัญที่สุดของการปฏิบัติ เกือบได้ตั้งข้อสังเกตถึงหัวข้อสำคัญที่ต้องพิจารณาไว้หลายประการ ดังนี้

- อารมณ์ของประชาชนหรือนัยหนึ่งความรู้สึกนึกคิด
 - ความมั่นใจต่อการได้รับการสนับสนุน
 - ความพร้อมรบ และการฝึกของหน่วยกำลังของฝ่ายตน
 - บรรยากาศของสถานการณ์ระหว่างประเทศ
- เกือบแกล้งความคิดเหล่านี้ของเขาไว้ว่า

เราต้องระวังระไวอยู่ตลอดเวลาต่อจังหวะที่เป็น โอกาส และจงทำความเข้าใจถึงอารมณ์ของมวลชน ต้องประเมินสถานการณ์ของโลกให้ชัดเจนแต่ละยุคกาสสมัย เพื่อฉายช่องทางอันเหมาะสม แล้วชี้นำกลุ่มมวลชนให้ลุกฮือขึ้นก่อการได้ทันเวลา

เกือบกล่าวเน้นความสำคัญว่า ต้องให้พร้อมเสียก่อนที่จะเริ่มก้าวเข้าสู่ขั้นตอนของสงครามเคลื่อนที่ เพราะเขาได้เคยรับบทเรียนจากความปราชัยของเขาเองต่อฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ.1951 เนื่องจากเกือบได้รีบก้าวไปสู่ขั้นการทำสงครามเคลื่อนที่เร็วเกินไป โดยนำกำลังเวียดมินห์ขนาดใหญ่ทุ่มโจมตีกองทหารฝรั่งเศส ณ บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง (Red River Delta) แต่ปรากฏว่า กำลังของเขาถูกตีได้จนต้องถอยกลับพร้อมด้วยความสูญเสียอย่างหนัก จนต้องหวนกลับไปทำสงครามกองโจรต่อไปใหม่ อย่างไรก็ตาม ต่อมาเมื่อสถานการณ์อำนวย เกือบก็หันมาให้เปลี่ยนแบบการรบจากสงครามกองโจรกลับ "ไปสู่ " การรุกโต้ตอบ " (counteroffensive) หรือ สงครามเคลื่อนที่จนได้

ขั้นการรุกโต้ตอบ (stage of counteroffensive)

ลักษณะของ " การรุกโต้ตอบ " โดยทั่วไปนั้นมิได้หมายถึงแค่การทำสงครามเคลื่อนที่เท่านั้น แต่หมายรวมถึงการสงครามที่มั่น (positional warfare) ในบางโอกาสพร้อมกับทั้งยังคงทำสงครามกองโจรต่อไปด้วย แต่ลดบทบาทเป็นอันดับรองลงไปวัตถุประสงค์หลักของขั้นนี้ ก็คือ ทำลายกำลังฝ่ายรัฐบาล ด้วยการใช้ยุทธวิธีรบตามแบบมากขึ้น แต่ลักษณะการต่อสู้ยังคงรักษาแบบวิธีการของกองโจรไว้หลายอย่าง และการสู้รบขั้นแตกหัก จะกระทำเมื่อจำเป็นเท่านั้นและต่อเมื่อแน่ใจในชัยชนะ

เกือบ ได้อธิบายไว้ว่า :

การทำสงครามเคลื่อนที่เป็นวิธีการรบอย่างกองทหารที่ระดมกำลังเข้าร่วมกัน อันมีกองทัพประจำการซึ่งจัดประกอบขึ้นด้วยหน่วยทหารขนาดใหญ่หลายหมู่เหล่า และเข้าปฏิบัติการยุทธในสมรภูมิที่กว้างขวางขึ้น เป็นการเข้าโจมตีข้าศึก ณ ตำแหน่งตรงที่ข้าศึกเปิดโอกาสด้วยความมุ่งหมายเพื่อทำลายล้างกำลังพลของข้าศึกเป็นการรุกเคลื่อนที่ลึกเข้าไปอย่างเต็มที่ และถอนตัวได้โดยฉับพลัน ครอบคลุมลักษณะของความหนักหน่วง ไม่หยุดนิ่ง ริเริ่มคล่องตัวและความรวดเร็วในการตกลงใจเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่เกิดใหม่ได้

ในระหว่างขั้นตอนของสงครามเคลื่อนไหว ที่นี้ ก็ียบเพิ่งเล็งอย่างมากในเรื่องอัตราความสมดุลอันเหมาะสมระหว่างกองกำลังประจำการกับกำลังกองโจร เรื่องการสนับสนุนจากภายนอก สถานการณ์ระหว่างประเทศ และการยุยงให้ประชาชนก่อการจลาจลทั่วไป (general uprising) เขาเน้นไว้ด้วยว่าต้องเตรียมแผนกอบกู้และพัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจให้ได้โดยทันทีที่บรรลุนิติภาวะ

ตามคำแนะนำที่ได้กล่าวแล้ว ก็ียบจึงไม่สนับสนุนให้กลุ่มกองโจรทุกกลุ่มต้องรวมตัวกันเป็นกองกำลังทหารประจำการตามแบบเสียทั้งหมด เพราะเขายืนยันว่า การปฏิบัติการของกองโจร ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของกำลังรบตามแบบอยู่ ดังจะเห็นได้ในประเทศเวียดนาม ชาวเวียดนามเหนือ รัฐบาลส่วนใหญ่เป็นทหารประจำการตามแบบ ในขณะที่พวกเวียดกง (Vietcong) ยังคงปฏิบัติการในแบบสงครามกองโจรอยู่ต่อไป

อุทาหรณ์ที่แสดงถึงความสนใจของก็ียบ ในเรื่องบรรยากาศของสถานการณ์ระหว่างประเทศก็ได้แก่ การทำสงครามเดียนเบียนฟู กล่าวคือ ก็ียบได้วางแผนทำสงครามขั้นเด็ดขาดนี้ให้ได้ชัยชนะก่อนที่จะเริ่มมีการประชุมที่กรุงเจนีวา (Geneva) เพื่อให้คอมมิวนิสต์เวียดนามมีฐานะที่แข็งแกร่งบนโต๊ะการเจรจาต่อรองครั้งนี้ได้ การดำเนินความพยายามของเวียดนามหลายเรื่องหลายประการตามแบบของก็ียบนั้น มุ่งเพื่อหล่อหลอมบรรยากาศของนานาชาติประเทศแวดล้อมให้ต่อต้านการดำเนินการทุกอย่างของสหรัฐฯ และให้เกิดความเห็นอกเห็นใจจนคล้อยไปตามวัตถุประสงค์ของฝ่ายคอมมิวนิสต์

เป็นที่ทราบกันดีว่า ทฤษฎีของก็ียบส่วนใหญ่กับทฤษฎีของเมาเซตุงนั้นเปรียบเทียบเส้นคู่ขนานที่ไม่มีทางจะบรรจบพบกันได้ แนวคิดเกี่ยวกับ " การก่อการจลาจลทั่วไป " (general uprising) ของเขา เกิดเป็นองค์ประกอบใหม่อีกอย่างหนึ่งของสงครามปฏิวัติ ก็ียบมิใช่ผู้ก่อกำเนิดแนวคิดทฤษฎี "การจลาจลทั่วไป" แต่สำหรับความคิดนี้ หากได้ย้อนไปดูจากตำนานคอมมิวนิสต์เดิมนั้นน่าจะมาจากนิยายปรัมปราเรื่อง "การนัดหยุดงานทั่วไป" (general strike) นั่นเอง ยิ่งกว่านั้นอันเนื่องมาจากการจัดตั้งแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติในเวียดนามใต้ (the National Liberation Front in South Vietnam) นั้นได้กลับกลายเป็นหลักนิยมเบื้องต้นของการจัดตั้ง หลักนิยมนี้ต้องการก่อให้เกิดความสำนึก เพื่อการปฏิวัติขึ้นในขอบเขตอันหนึ่ง ณ จังหวะอันเหมาะที่จะทำให้เกิดการรวมก่อจลาจลกันขึ้นเอง โดยไม่ต้องมีใครกระตุ้นและแล้วประชาชนทั้งหมด ซึ่งแน่นนอนด้วยการชี้นำโดยพรรคก็จะเข้ายึดอำนาจทางการเมืองได้

ตัวอย่างความพยายามของก็ียบที่ส่งเสริมให้เกิด " การจลาจลทั่วไป " ได้แก่ การรุกในเทศกาลตรุษญวนปี ค.ศ.1968 (The 1968 TET offensive) จุดประสงค์ของก็ียบ 3 ประการ ได้แก่ หนึ่ง เข้าโจมตีกองกำลังทหารสหรัฐฯ (โดยเฉพาะกำลังทางอากาศ) สอง กระจายกองทัพฝ่ายเวียดนามใต้ และประการสุดท้าย ก็คือ ส่งเสริมให้เกิด " การจลาจลทั่วไป " ก็ียบทุ่มความพยายามอย่างหนักเพื่อก่อให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองในเมืองใหญ่ ๆ ของเวียดนามใต้ที่มีประชากรอยู่หนาแน่น พลพรรคที่เป็นแกนการเมืองปฏิบัติงานอยู่ทั่วไปในพื้นที่อันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของเวียดนามใต้ โดยประสานงานกันกับ

การปฏิบัติการทางทหารด้วย ภัยได้ใช้ความ พยายามสร้างอิทธิพลเหนืออารมณ์ชาวเวียดนาม ได้จนถึงระดับที่เมื่อมีการปฏิบัติการทางทหารขึ้นแล้ว ชาวเวียดนามได้จะต้องหันมาให้การสนับสนุน โดยทันทีต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ และร่วมกันล้มล้างรัฐบาลของเวียดนามใต้

หากภัยบรรลุความสำเร็จโดย ภัยได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเวียดนามใต้อย่างเป็นทางการเป็นกอบเป็นกำ ก็ย่อมเป็นเรื่องแสนยากที่จะรักษารัฐบาลเวียดนามใต้ให้รอดพ้นจากการตกไปอยู่ในอุ้งมือของฝ่าย คอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่ผ่านมา ก็ยังนับว่ามีการสนับสนุนจากประชาชนบ้างแต่เป็นเพียง บางส่วน

ภัยมิได้พิถีพิถันต่อนัยความสำคัญของการสนับสนุนจากภายนอกเท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม เขาก็ ตระหนักแล้วว่า การสนับสนุนจากภายนอกมีความสำคัญยิ่งในระหว่างขั้นสุดท้ายของการทำ สงคราม ภัยมอบความไว้วางใจอย่างสูงต่อการสนับสนุนจากประเทศจีนในขั้นตอนท้าย ๆ ของการ ต่อสู้กับฝรั่งเศส และโดยเฉพาะในระหว่างการทำสงครามเวียดนามเหนือ และภัยก็คงได้รับการ สนับสนุนจากจีนโดยตลอดมา แต่ในปัจจุบันได้หันไปพึ่งพาค่ายรัสเซียแล้ว

ภัย ได้กล่าวสรุปผลแห่งชัยชนะที่เขาได้รับเหนือฝ่ายฝรั่งเศสไว้ดังนี้

หากจะกล่าวถึงปัจจัยแห่งชัยชนะอย่างสรุปรวมง่าย ๆ แล้ว สงครามต่อต้านซึ่งประชาชนของเรา ได้ลงมือทำงาน ได้รับความสำเร็จนั้น ย่อมเป็นหนี้บุญคุณต่อบรรดาสิ่งเหล่านี้คือ

หนึ่ง : การชี้นำพรรคของชนชั้นกรรมาชีพ

สอง : ต่อข้อความจริงที่พรรคของเราสามารถเข้าถึงแก่นแท้ที่เป็นปัญหาของชาวไร่ชาวนาและ สามารถจัดตั้งแนวร่วมแห่งชาติได้อย่างกว้างขวาง (the broad National United Front) บนพื้นฐาน ความเป็นพันธมิตรอันแน่นแฟ้นระหว่างชาวนากับกรรมกร

สาม : เนื่องจากเรามีกองทัพประชาชนผู้กล้าหาญ

สี่ : เนื่องจากอำนาจรัฐเป็นของประชาชนในประเทศเมืองพี่เมืองน้องทั้งหลายของ เรา อย่างแท้จริง และของปวงประชาชนผู้รักสันติในโลกรวมถึงของประชาชนชาวฝรั่งเศสทั้งหลายด้วย

เวียดนามใต้ได้ใช้แต่ละขั้นตอนของแผนยุทธศาสตร์สามขั้นของภัยในการต่อสู้กับฝรั่งเศส ถ้าจะ กล่าวอย่างรวมความเป็นห่วงเวลาแต่ละขั้นกันแล้ว ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง : จากปี ค.ศ.1930 ถึง ค.ศ.1945

ขั้นที่สอง : จากปี ค.ศ.1945 ถึง ค.ศ.1953 นั่นคือจนกระทั่งถึงเมื่อมีการเจรจาสงบ สึกกรุงเจนีวา เมื่อปี ค.ศ.1954

จนถึง ณ จุดนี้ นับได้ว่าแผนยุทธศาสตร์ของภัยได้ถูกนำมาทดสอบใช้อย่างเป็นผลสำเร็จ

ขั้นที่สาม : การต่อสู้ในเวียดนามใต้ทุกวันนี้ อันเป็นความพยายามพิสูจน์ถึงงานในขั้นตอน สุดท้ายของแผนยุทธศาสตร์สงครามปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งจนถึงบัดนี้ก็ยังไม่บรรลุความสำเร็จ

เอาเสียเลย แม้แนวคิดของเกือบส่วนใหญ่จะไม่ตรงกับของ
 เมฆาเซตงทั้งหมด เกือบก็คงดำเนินงานไปตามแผนยุทธศาสตร์ของเขาเอง โดยคำนึงถึงความสำคัญของ
 ปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ :

- สถานการณ์ระหว่างประเทศ
- การสนับสนุนจากภายนอกประเทศ
- การประกอบกำลังร่วมกันอย่างเหมาะสมของกองโจรกับกองทหารประจำการตามแบบ
- การตัดสินใจในจังหวะที่สำคัญ เพื่อพัฒนารูปแบบของสงคราม จากสงครามกองโจรไปสู่
 สงครามเคลื่อนที่

- การส่งเสริมให้เกิดการจลาจลทั่วไป
 และปัจจัยเหล่านี้ จึงถือเป็นองค์ประกอบเพิ่มเติมที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งให้แก่ศิลปการทำสงคราม
 ปฏิวัติในกาลต่อมา

นักปฏิวัติผู้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์อีกผู้หนึ่งที่รับอิทธิพลจากทฤษฎีของเมฆาเซตงไปใช้ได้แก่ เซ เกว
 ารา (Che Guevara) กับ บุคคลอีกผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในฐานะผู้ติดตามสังเกตการณ์โดยใกล้ชิด ตลอดระยะเวลา
 ของการปฏิวัติในคิวบา คือ เรจิส เดบเร (Regis Debre) เขาผู้นี้ได้ทำงานร่วมกับเกวารา โดยเฉพาะใน
 ตอนสุดท้ายของความพยายามครั้งสุดท้าย คือ การก่อการปฏิวัติในโบลิเวีย (Bolivia) ในฐานะผู้
 วิเคราะห์ทบทวนงานของเกวารา เดบเร ได้ถือโอกาสขยายหัวเวลาการดำเนินงานของเกวารา ในคิวบา
 ให้ทอดคลุมเข้าไปสู่โบลิเวีย

ในขณะที่ โวเจียนเกือบทำงานเจริญรอยตามเมฆาเซตงนั้น ทั้งเกวารา กับ เดบเร สองคนนี้ควรได้รับ
 นับถือว่าเป็นสานุศิษย์ของทั้งเมฆาและเกือบด้วย ดังนั้น ในตอนต่อไปจึงเป็นการนำเอาแนวคิดของ เกว
 ารา และ เดบเร มาแสดงเพื่อประดับปัญญากัน โดยลำดับ

เออเนสโต เกวารา/เรจิส เดบเร

(ERNESTO GUEVARA/REGIS DEBRAY)

เออเนสโต (เซ) เกวารา ผู้เป็นมันสมองการดำเนินงานกองโจรของ คาสโต (Castro) ในคิวบาเป็น
 บุคคลหนึ่งในบรรดานักคิดวางทฤษฎีของสงครามปฏิวัติคนล่าสุด อย่างไรก็ตาม ข้อเขียนของเขา เช่น
 สงครามกองโจร (On Guerrilla Warfare) ส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงสงครามกองโจรในทัศนะทาง
 ทหาร และบรรยายไว้ในแง่มุมทางยุทธวิธี ส่วนเรจิส เดบเร ผู้ซึ่งในบางโอกาสก็ได้รับการยกย่องว่า
 เป็นนักคิดทฤษฎีและเจ้าตำรับชั้นนำของโลกแห่งขบวนการปฏิวัติในลาตินอเมริกา เป็นผู้เพิ่มเติมสิ่งที่
 ยังขาด ได้แก่ ทัศนะทางการเมืองและการจัดตั้งเมื่อเขาได้เผยแพร่หนังสือของเขาเรื่อง " การปฏิวัติซ้อน

หรือ " (Revolution in the Revolution ?) หนังสือ นี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดด้านยุทธศาสตร์ของ คาสโตรและเกวรา เนื่องจาก เกวรา ได้เขียนบรรยายในระดับของยุทธวิธี ส่วน เดเบร เขียนในระดับ ยุทธศาสตร์ จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องประมวลแนวความคิดของบุคคลทั้งสอง เข้าด้วยกันเพื่อให้เห็น ทิศนะส่วนรวมในกุศโลบายที่เราเรียกกันว่าเป็น ยุทธศาสตร์การปฏิวัติ " แบบคิวบา " ดังนั้น ก่อนอื่นจึง ควรสาธยายเรื่องแต่ละระดับนั้นก่อน ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ดั้งเดิมของข้อเขียนของเขาทั้งสอง นับว่าแตกต่างไปจากเจ้าดำรับทั้งหลายที่ได้ กล่าวถึงมาก่อนแล้ว คือ แทนที่จะวางขอบเขตครอบคลุมไปทั่วโลก เขาเพียงแต่มุ่งเป้าหมายให้เป็น ดำรับที่ใช้กันเฉพาะในทวีปลาตินอเมริกา ข้อเขียนนี้มีพื้นฐานจากประสบการณ์ในคิวบาในยุคที่คาสโตรประสบความสำเร็จในการล้มล้างระบอบเผด็จการของบาติस्ता (Batista)

วัตถุประสงค์โดยส่วนรวมของยุทธศาสตร์ของบุคคลทั้งสอง โดยหลักการแล้วก็เหมือนกันกับ ยุทธศาสตร์ของเมาเซตง และ เกียบ นั่นก็คือ งานล้มล้างรัฐบาลในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์ ที่ทั้งสองใช้จนบรรลุความสำเร็จในงานนี้ มีความผิดแตกต่างออกไปพอสมควร

ความสำเร็จของการปฏิวัติในคิวบา ทำให้เกวราได้ข้อสรุปขั้นพื้นฐานของการปฏิวัติโดยใช้อาวุธใน ทวีปอเมริกา ไว้ 3 ประการ ดังนี้

หนึ่ง : กองกำลังประชาชนสามารถเอาชนะในสงครามต่อสู้กับทหารในกองทัพของรัฐได้

สอง : ใคร ๆ ก็อาจสร้างสถานการณ์เพื่อการปฏิวัติให้บังเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องเอาแต่ รอคอย

สาม : ในประเทศด้อยพัฒนาแห่งทวีปอเมริกา สมรภูมิที่เหมาะสมแก่การก่อการปฏิวัติ ได้แก่ เขต ชนบท

ข้อสรุปเหล่านี้ คือ หลักพื้นฐานแนวความคิดการก่อสงครามปฏิวัติของ เกวรา และของเดเบร ในแบบที่เน้นด้านการทหารว่าสำคัญยิ่งกว่าการเมือง

จากการศึกษาถึงพฤติการณ์การปฏิวัติในคิวบา เดเบร และ เกวรา ได้แบ่งยุทธศาสตร์ของเขา ออกเป็น 3 ขั้นตอน คล้ายกับที่ได้กล่าวกันมาแล้วในเบื้องต้น คือ

1. ขั้นที่หนึ่ง ได้แก่ ขั้นการตั้งมั่น (stage of establishment)
2. ขั้นที่สอง ได้แก่ ขั้นพัฒนา (stage of development)
3. ขั้นที่สาม ได้แก่ ขั้นการรุกปฏิวัติ (stage of revolutionary offensive)

เกวรา ได้อธิบายขั้นตอนทั้งสามไว้ ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง : ขั้นการตั้งมั่น (Stage of Establishment)

ขั้นแรกพวกติดอาวุธส่วนย่อยพวกหนึ่งจะ หลบหนีหนีภัยไปอยู่ในตำบลห่างไกลและยากที่จะเข้าไปถึงได้ พวกนี้จะโจมตีกล่าวร้ายทางราชการ โดยมีชาวนา ชาวไร่ ที่มีความคิดไม่พอกพอใจรัฐอยู่แล้ว และพวกถืออุดมการณ์วัยรุ่นและพวกอื่น ๆ จำนวนแต่น้อยเข้าร่วมงานในตอนต้น ตั้งตนเป็นข้าราชการประจำการและทำตัวเป็นรัฐบาลคณะย่อยขึ้นก่อนต่อผู้ขัดขวางการปราบปรามของฝ่ายรัฐ ยึดอาวุธให้ได้มาก ๆ แล้วติดอาวุธนั้นให้แก่พลรบกองโจรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่เดียวกันสร้างแกนเพิ่มพร้อมกับแสวงหาความสนับสนุนใหม่ ๆ จากพื้นที่อื่นต่อไปอีก ครั้นเมื่อสามารถก่อวินาศกรรม สร้างความชะงักงันด้านการส่งกำลังบำรุงและสร้างความอ่อนเปลี้ยให้แก่กำลังรบฝ่ายตรงข้ามด้วยการปฏิบัติการแบบล้างผลาญแล้ว ฝ่ายกองโจรก็จួយโอกาสการริเริ่มปฏิบัติการเข้าตีในทุกแนวรบที่ฝ่ายตนกำหนดขึ้น ข้าศึกก็ไม่อาจยืนหยัดอยู่ได้จนกำลังส่วนที่เหลือก็ยอมต้องยอมจำนนในที่สุด..

ถึงแม้ทัศนคติทางทหารหรือของกองโจรตามแผนยุทธศาสตร์คิวบาจะ เหมือนกันอย่างมากกับของเม็กซิโก แต่ในทัศนคติทางการเมืองและการจัดตั้งแล้ว แตกต่างกันอย่างเด็ดขาด คงจะจำกันได้ว่า ตามทฤษฎีของเมา กำหนดให้การทหารเป็นรองจากการเมือง (อยู่ใต้พรรค) แต่สำหรับเดเบเรแล้วยืนยันว่า "ไม่มีแนวร่วมทางการเมืองอันใด..สามารถสวมบทบาทความเป็นผู้นำสงครามประชาชนได้.." เขาได้กล่าวขยายความละเอียดต่อไปว่า " สิ่งที่ควรเน้นให้หนัก คือ การพัฒนาการทำสงครามกองโจร มิใช่การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่คณะพรรคที่มีอยู่เดิมหรือสร้างพรรคขึ้นใหม่

จนกว่าจะได้ขยายถึงขั้นตอนของแผนยุทธศาสตร์ " แบบคิวบา " ในรายละเอียดตอนต่อ ๆ ไปจึงจะทำให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างเด่นชัดระหว่างแนวความคิดของเดเบเรกับแนวคิดของเม็กซิโกได้

ในขั้นตอนเริ่มแรกอันเป็นขั้นการตั้งมั่นนี้ ความสนใจอันดับแรกจะมุ่งไปสู่การจัดตั้งแกนกลางติดอาวุธหัวเห็ด (a hard core armed nucleus) ขึ้นพวกหนึ่ง เกวาราเชื่อว่าการเริ่มงานสงครามปฏิวัติไม่ควรต้องเสียเวลารอช้าให้เนิ่นนานไปด้วย สาเหตุเพียงเพราะต้องการเลือกเฟ้น รวบรวมคนที่เหมาะสม เขาเชื่อว่า การเริ่มสงครามอาจพัฒนาขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติการด้วยอาวุธโดย "แกนกองโจ" (guerrilla foco) หน่วยหนึ่งเป็นหน่วยเริ่มลงมือก่อน แนวความคิดนี้มีหลักการคือแสดงให้ประชาชน เห็นว่าความอยุติธรรมในสังคมไม่อาจจัดให้ลดไปได้โดยการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น กลุ่มแกนหัวเห็ดอันประกอบด้วยกำลังคน 30 ถึง 50 คนนี้ (แกนกองโจ) นอกจากปฏิบัติการโดยใช้อาวุธแล้ว ยังทำหน้าที่เป็น " ผู้บุกเบิกทางการเมือง ซึ่งอาจจัดตั้งเป็นพรรคขนานแท้ขึ้นได้ " เดเบเรสนับสนุนว่า ตำแหน่งหัวหน้าผู้นำนั้นสมควรยกให้ แก่บุคคลผู้ส่อแววว่ามีความสามารถทางทหาร " และคนเหล่านี้แหละที่ควรมอบหมาย "ความรับผิดชอบด้านการเมือง" ให้ด้วยเขายังยืนยันต่อไปว่า "จะเป็นเรื่องแสนประหลาดชอบกลอยู่ที่แกนการเมืองไม่จำเป็นต้องเป็นแกนทางทหารไปด้วยพร้อม ๆ

กัน" เพราะฉะนั้น เคนเรจิงส่งเสริมมิให้แยก การเมืองและการทหารออกจากกัน แต่จะต้องรวมกันขึ้นเป็นองค์เพียงหนึ่งเดียว ประกอบขึ้นเป็น "กองทัพประชาชน" ซึ่งแกนสำคัญก็คือทัพกองโจร แต่ถึงแม้ว่าจะได้ย้ากัณฑ์กัณฑ์กันหาถึงความสำคัญของแกนกลางติดอาวุธก็ตามที เกวาราและเคนเรต่างก็ยอมรับว่า กำลังกองโจรส่วนใหญ่ย่อมมาจากชาวไร่ชาวนา

ดังที่เกวาราได้กล่าวว่า "สงครามกองโจร คือ การต่อสู้ของมวลชนจำนวนมาก อันมีกลุ่มโจรทำหน้าที่เป็นแกนกลางติดอาวุธ "

ในระหว่างขั้นที่หนึ่งนี้ เกวาราเน้นในเรื่องการหาสมาชิกใหม่และการฝึกฝนบรรดาผู้นำกองโจรให้นิยมวิธีการปฏิวัติด้วยแกนกลางติดอาวุธ เขาไม่ได้สนับสนุนให้มีการตั้งพื้นฐานที่มั่นแบบปราณีตในห้วงเวลาตอนต้น ๆ ของขั้นแรกนี้ เขาเพิ่งเล็งในเรื่องความคล่องตัว เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าการระวังรักษาความปลอดภัยเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งยวด เกวาราแสดงหลักปรัชญาข้อนี้โดยได้เขียนกล่าวไว้ว่า "กองโจรครองชีวิตอยู่ได้ เพราะความคล่องตัว และฐานที่มั่นของโจรก็คือเครื่องสนามที่เบกอยู่บนหลัง"

ขั้นที่สอง : ขั้นการพัฒนา (Stage of Development)

เมื่อใดที่แกนกลางติดอาวุธเป็นที่นิยมของประชาชนและมีกำลังเพิ่มมากขึ้น ก็ถึงกาลสมควรก้าวเข้าสู่ขั้นการพัฒนา อันเป็นขั้นที่สองในแผนยุทธศาสตร์ของ เกวารา และเคนเร ความสำคัญของขั้นนี้ ได้แก่ การก่อตั้งพื้นฐานที่มั่นอย่างถาวรขึ้น แนวความคิดของเกวาราเกี่ยวกับพื้นฐานที่มั่นถาวรนี้ก็คือ พื้นที่อันหนึ่งที่สามารถปฏิบัติการสนับสนุนได้อย่างเต็มขนาดแก่กำลังกองโจร รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของกองโจร การส่งกำลังการฝึก และสิ่งอำนวยความสะดวกในการรักษาพยาบาล การติดต่อคมนาคม และการบริการไปรษณีย์

ระหว่างขั้นตอนนี้ การทำสงครามกองโจรจะทวีเกณฑ์ความรุนแรงขึ้นในระดับเดียวกันกับที่มาเซตุงและโวเจียนเกือบกำหนดแนวเอาไว้ ซึ่งทั้งมาและเกือบต่างก็ทุ่มความพยายามทั้งหมดเพื่อทำสงครามกองโจรขึ้นในชนบท แต่เกวาราและเคนเรสองคนนี้เท่านั้นที่สนใจการทำสงครามในเขตชานเมือง (Suburban) และใช้ปฏิบัติการก่อการร้ายมากกว่าที่สองสายผู้ร่วมลัทธิแห่งดินแดนตะวันออกไกลนั้นจะคิดทำ เกวาราเชื่อว่าหน่วยกองโจรขนาดเล็กๆ ในเขตชานเมืองสามารถช่วยสนับสนุนการก่อการทั้งหมดได้ และยังถ้าได้วางแผนและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ก็สามารถ "สร้างความชะงักงันโดยสิ้นเชิงแก่ชีวิตประจำวันในเขตพื้นที่หนึ่งนั้นได้" เขาได้แย้งว่าได้มีการมองข้ามคุณค่าของการรบในแบบกองโจรในเขตชานเมือง และได้สาธยายโดยละเอียดถึงผลการปฏิบัติงานของกองโจรที่จะกระทบต่อการดำเนินชีวิตธุรกิจและการอุตสาหกรรมในเมืองไว้ การสู้รบในแบบที่เกวาราต้องการนี้ เกวาราต้องฝึกผู้ชำนาญเตรียมไว้ตั้งแต่ตอนต้น ๆ ของการต่อสู้และถ้าการฝึกทำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ดี

กำลังคนเหล่านี้ก็สามารถปฏิบัติการเป็นผลสำเร็จ ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น อันเป็นผลให้สงวนทั้งเวลา และชีวิตของประชาชาติได้ เนื่องจากเหตุที่เมืองใหญ่ในทวีปลาตินอเมริกาส่วนมากมักแออัดด้วย ประชากรและคนว่างงาน ดังนั้นจึงเป็นที่ตระหนักถึงอันตรายที่แฝงเร้นจากการรวมสมาคมกันของ ชาวไร่ชาวนาจากชนบทกับผู้ใช้แรงงานในเขตชานเมืองซึ่งต่างก็มีความครุ่นแค้นในใจอยู่ด้วยกัน ในขณะที่เกวารามั่นใจว่าการทำสงครามกองโจรในเขตชานเมืองย่อมบังเกิดผลได้อย่างแท้จริง เขาจึง เชื่อว่า ในตัวเมืองนั้นแหละจะเป็น "สุสานฝังพวกปฏิวัติ" เองล่ะ ดังนั้นเขาจึงไม่สนับสนุนให้ใช้การทำ สงครามกองโจรในเมือง

ขั้นที่สาม : ขั้นการรุกปฏิวัติ (Stage of Revolutionary Offensive)

แม้เกวาราระประสบความสำเร็จในคิวบา โดยไม่ต้องเปลี่ยนวิธีการทำสงครามจากแบบกองโจรไปสู่ การสงครามตามแบบก็ตามที แต่เขาก็ยอมรับเกณฑ์ความต้องการขั้นตอดังกล่าวนี้ เขามีความรู้สึกว่า การหันเหสงครามกองโจรไปสู่สงครามประจำที่ในตอนท้ายที่สุดนั้น ย่อมไม่อาจเล็งได้ด้วย ความประสงค์เพื่อ " ทำลายล้างกองทัพข้าศึก และสถาบันทั้งสิ้นที่สนับสนุนระบอบการปกครองดั้งเดิมนั้น "

ด้วยเหตุนี้เอง วัตถุประสงค์ที่ เกวารา และเดเบเร ได้เขียนบันทึกขึ้นไว้ก็เพื่อแพร่สงครามปฏิวัติให้ ลุกลามไปทั่วดินแดนทวีปลาตินอเมริกา แต่อีกไม่กี่ปีต่อมาหลังจากความสำเร็จในคิวบา เกวารา ได้ พยายามนำเอาทฤษฎีของ "แกนกองโจร" (guerrilla foco) ไปใช้ให้บังเกิดผล โดยหวังให้เป็นศูนย์กลาง ชักจูงความสนับสนุนจากประชาชน การปรากฏว่ากรณีของประเทศโบลิเวียนี้ แนวคิดของเกวารามา ไม่ประสบความสำเร็จ แกนกลางคิดอาวุธขนาดเล็กของเขาไม่อาจระดมชาวไร่ชาวนาโบลิเวียได้ จากการ วิเคราะห์การปฏิบัติการในโบลิเวียของเกวาราคราวนี้ ได้พบข้อผิดพลาดที่ก่อความล้มเหลวหลาย ประการด้วยกันคือ

1. พรรคคอมมิวนิสต์แห่งโบลิเวีย ไม่ยินยอมให้เกวาราราเป็นผู้ " บงการ " จึงไม่สนับสนุน
2. เกวารา ประสบความล้มเหลวในการจัดการติดต่อประชาชนชาวโบลิเวียได้อย่างสมเหตุสมผล ฉะนั้นการเอาชนะให้ได้รับความสนับสนุนจากชาวไร่ชาวนาโบลิเวียจึงไม่สำเร็จ
3. เขาสิ้นหวังในการตั้งพื้นฐานที่มั่นอย่างพอเพียง เพื่อยืนหยัดการดำเนินงานของเขาให้คงอยู่ได้
4. เขาประสบความสำเร็จในการจัดตั้งระบบข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพในขั้นการเตรียมการ
5. เขาประสบความสำเร็จในงานที่ทำสำเร็จได้อย่างเป็นขั้นตอน และจากการริลงมือก่อการด้วยความรีบร้อนก่อนที่เขาจะมีความพร้อม

โดยส่วนรวมแล้ว เกวารา มิได้ประเมิน สถานการณ์ของโบลิเวียอย่างเพียงพอ หรือกล่าวได้ว่า เขาไม่ได้ยึดอยู่กับหลักทฤษฎีสงครามปฏิวัติของเขาเองไว้ให้มั่นคง การปฏิบัติการมิใช่จะลงเอยด้วยความล้มเหลวเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มันมีราคาเท่ากับลมปราณเฮือกสุดท้ายของเกวาราด้วย

ส่วนเดเบเร ก็ถูกตำรวจจับกุมตัวได้ในโบลิเวีย ในขณะที่เกวารากำลังพยายามเริ่มงานปฏิวัติขึ้นในประเทศนั้น เขาถูกตัดสินลงโทษจำคุก 30 ปี ในข้อหาร่วมสมคบในการก่อการของกองโจรเดเบเรรับโทษได้เพียง 3 ปี ก็ถูกปล่อยตัว หลังจากที่ได้รับ การปลดปล่อย เดเบเรก็ยังคงดำเนินงานปฏิวัติของเขาอยู่ต่อไป จากบทความในวารสารนิวยอร์กไทม์ประจำเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1972 กล่าวรายงานว่า เดเบเรได้เปลี่ยนทัศนคติเดิมที่หวังพึ่งลัทธิก่อการร้ายและสงครามกองโจรหันไปสนับสนุนแผนงานอย่างเดียวกันกับที่แอลเลนเด (Mr.allende) ได้ดำเนินงานอยู่ในประเทศชิลี (Chile) แอลเลนเด ซึ่งมีหัวเป็นนักสังคมนิยมผู้หนึ่ง กำลังอุทิศความพยายามเพื่อล้มล้างระบบลัทธินายทุน ด้วยการต่อสู้โดยปราศจากอาวุธ และดำเนินงานอย่างสันติในกรอบประเพณีของระบอบประชาธิปไตย และตามลัทธิอันชอบธรรมของพลเมืองดีทั่วไป เดเบเร ได้รวบรวมความคิดเหล่านี้เขียนไว้ในหนังสือเล่มใหม่ของเขาที่มีชื่อว่า "แพนธีออน" แห่งนิวยอร์ก (Pantheon Books of New York) ได้พิมพ์ออกเผยแพร่ในประเทศอังกฤษเมื่อไม่นานมานี้เอง ในเมื่อเดเบเรเชื่อและส่งเสริมวิธีการอย่างนี้ก็เท่ากับว่าเขาได้เปลี่ยนทัศนคติเก่า ๆ ตามที่เคยเขียนแสดงไว้อย่างหน้ามือกลับเป็นหลังมือทีเดียว แต่อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนความคิดนี้ ก็มีได้ก่อผลกระทบแต่ประการใดต่อแผนยุทธศาสตร์การปฏิวัติของชาวคิวบา หรือแนวความคิดของคนเหล่านั้นแม้จะเคยเป็นโฆษกคนสำคัญในครั้งกระโน้นแต่ประการใดเลย

โดยสรุปความแล้ว เกวารา และเดเบเรได้เขียนยุทธศาสตร์ของเขาขึ้นเป็นแนวทางการปฏิวัติในถิ่นประเทศ ซึ่งตามความคิดดั้งเดิมของเขา ก็คือในดินแดนทวีปลาตินอเมริกาเท่านั้น ความคิดของเขาทั้งสองที่เกี่ยวกับสงครามกองโจร ก็คล้ายกันมากกับความคิดของเมาเซตุง แต่อย่างไรก็ตาม เกวาราและเดเบเร เน้นหนักเรื่อง "แกนทางทหาร" (military foco) มากกว่า "แกนการเมือง" (Political foco) ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มมิติอีกอย่างหนึ่งให้แก่ศิลปะของการดำเนินสงครามกองโจร และการสงครามก่อความไม่สงบด้วย

การก่อความไม่สงบในเมือง

(URBAN INSURGENCY)

ในอดีตที่ผ่านมา การทำสงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกนั้น มักพุ่งเล็งกระทำกันในพื้นที่ชนบทเป็นส่วนใหญ่ โดยมีมุงระดมกำลังจากชาวไร่ชาวนาผู้ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม เมื่อไม่นานมานี้เองด้วยความก้าวหน้าและความเจริญด้านธุรกิจการอุตสาหกรรม เป็นสาเหตุให้ประชาชนจากชนบทพากันหลั่งไหลเข้าสู่ตัวเมืองและเขตชานเมือง และด้วยการย้ายถิ่นที่

อยู่ของฝูงชนจำนวนมากอย่างมหาศาลที่เกิดขึ้นใน ระยะเวลาสั้น ๆ นี้ได้ก่อให้เกิดภาวะคนว่างงาน และสภาพความเป็นอยู่ที่เสื่อมทราม จนกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมทั่วไป จากสภาพการณ์เหล่านี้ได้สร้างความไม่สมหวังและความไม่พอใจขึ้นในหมู่ประชากรเกิดเป็นแหล่งหนึ่งที่เหมาะสมต่อการปลุกฝัง และโฆษณาชวนเชื่อแนวทางการปฏิวัติ ประกอบกับการที่ชาวไรชาวนาประเทศทวีปลาตินอเมริกาประสบความล้มเหลวในการก่อการจลาจลเมื่อรอบทศวรรษปี ค.ศ.1960 นั้น สภาพการณ์ในเขตเมืองที่แออัดอันทึบแน่นนี้ ทำให้ผู้ก่อการปฏิวัติทั้งหลายพากันเบนความสนใจจากพื้นที่ในชนบทไปสู่ในตัวเมือง การหันเหความสนใจในพื้นที่การปฏิวัตินี้ได้ก่อกำเนิดเป็นมิติใหม่ของสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบขึ้นนั่นก็คือ การก่อความไม่สงบในเมือง

การก่อความไม่สงบในเมือง แท้จริงแล้วมิใช่ของใหม่ เพราะมีตัวอย่างพฤติกรรมเช่นนี้มาแล้วอย่างมากมายในประวัติศาสตร์ ดังตัวอย่างเหตุการณ์ที่ขึ้นชื่อของโลก เช่น

- การก่อการจลาจลในเมือง ซึ่งเลนินเป็นผู้ชักนำขึ้นในประเทศรัสเซีย
- การปฏิบัติการต่อต้านนาซีเยอรมันของพรรคใต้ดินฝรั่งเศส
- การจลาจลที่ เกทโท กรุงวอร์ซอ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 (Warsaw Ghetto Uprising of World War II)
- การปฏิบัติการของกองทัพแห่งสาธารณรัฐไอริช (Irish Republican Army)

การหันเหความสำคัญจากชนบทไปสู่เมืองซึ่งอาจเกิดขึ้นได้เสมอ นี้ จึงเป็นเรื่องที่ควรแก่การจับตาดูไว้อย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการก่อความไม่สงบในเมืองมีอยู่หลายประการ ซึ่งบางอย่างก็เหมือนกันกับวัตถุประสงค์ของสงครามกองโจรในชนบทที่ได้เคยกล่าวมาก่อนแล้ว วัตถุประสงค์หลัก ๆ ก็ได้แก่ :

- ชักจูงให้ทหารเอาใจออกห่าง อ่อนกำลังและขวัญเสีย
- ระดมการสนับสนุนจากมวลชน
- ล้มล้างรัฐบาลปัจจุบัน

โดยส่วนใหญ่แล้ว การบรรลุสู่วัตถุประสงค์เหล่านี้ ไซ้ว่าต้องมาจากการก่อความไม่สงบในเมือง โดยเฉพาะแต่เพียงอย่างเดียวก็หาไม่ แต่จะต้องผสมผสานการรบทั้งในเมืองและในชนบทโดยเริ่มขึ้นพร้อม ๆ กัน ตามข้อสังเกตไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่า เจ้าตำรับสงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบชั้นนำทั้งหลายได้เคยอ้างถึงว่าใช้การก่อความไม่สงบในเมืองนั้น เพื่อสนับสนุนการก่อการในเขตชนบทนั่นเอง

โดยความจริงแล้ว เกือบปฏิบัติการรุกในวันเทศกาลตรุษญวนเมื่อปี ค.ศ.1968 นั้นก็เพื่อก่อเหตุให้เกิดการจลาจลทั่วไปในเมืองขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้มีการพัฒนาทฤษฎีอันหนึ่งขึ้น ใหม่ คือ แนวคิดของการใช้การก่อความไม่สงบ ในตัวเมืองให้มีบทบาทสำคัญยิ่งกว่าจะใช้เพียงสนับสนุนกิจกรรมอื่นเท่านั้น เอกสารเล่มใหม่ ๆ ในเรื่องเดียวกันนี้ ซึ่งกล่าวถึงทฤษฎีการก่อความไม่สงบในเมืองไว้ ได้แก่เอกสารชื่อ "การลงมือที่ละน้อยของ กองโจรในเมือง" (Minimanual of the Urban Guerrilla) ผู้เขียนได้แก่ คาลอส มารีเกลลา (Carlos Marighella) ซึ่งถูกฆ่าตายใน ซาน เปาโล ประเทศบราซิล (San Paulo, Brazil) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ.1969 ในขณะที่นำขบวนการก่อการปฏิวัติในเมือง ณ ประเทศแห่งนั้น

ข้อเขียนของ มารีเกลลา จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ควรยกขึ้นมาอภิปรายในเรื่องของการก่อความไม่สงบในเมือง ดังต่อไปนี้

มารีเกลลา ได้วางทฤษฎีไว้ว่า สงครามปฏิวัติคือปรากฏการณ์เป็นแบบลักษณะหลัก ๆ ออกมา 3 แบบด้วยกัน คือ

หนึ่ง : สงครามกองโจรในชนบท

สอง : สงครามกองโจรในเมือง

สาม : สงครามจิตวิทยา

ข้อเขียนส่วนใหญ่ของเขากล่าวถึงเรื่องวิธีการของกองโจรในตัวเมือง และหลักทฤษฎีของเขาในเรื่องนี้ แบ่งไว้เป็นขั้นตอนหลัก 3 ขั้น คือ

ขั้นที่หนึ่ง : ขั้นการริเริ่ม (initiation)

ขั้นที่สอง : ขั้นการพิทักษ์ (maintenance)

ขั้นที่สาม : ขั้นการสงครามตามแบบ (regular warfare)

ขั้นที่หนึ่ง : ขั้นการริเริ่ม

ขั้นการริเริ่มซึ่งเป็นขั้นที่หนึ่งเป็นเรื่องของการตั้งหน่วยซึ่งประกอบด้วย " บุคคลผู้ที่ได้ผ่านการฝึกมาอย่างดีเยี่ยม มีประสบการณ์มากที่สุด และยอมอุทิศตนเพื่อทำสงครามกองโจรในเขตตัวเมือง " มารีเกลลามองการก่อความไม่สงบในเมืองไกลเกินกว่ายุทธวิธีการต่อต้าน กล่าวคือ สำหรับเขาแล้วสิ่งนี้คือ บัญญัติแห่งความเชื่อถือแบบหนึ่ง (credo) หรือแนวทางชีวิต (a way of life) อันหนึ่งซึ่งมีแก่นแท้เป็นลักษณะอย่างหนึ่ง ความคิดทำนองนี้คล้ายกับของเกอราวมกที่เดิยว และสอดคล้องกับความคิดของ มาร์คซและเลนินด้วย มารีเกลลาเชื่อว่า กลุ่มบุคคลที่ควรได้รับเลือกเข้าร่วมเป็นผู้ก่อความไม่สงบในเมืองมากที่สุด คือ พวกเยาวชนผู้ซึ่ง " ไม่มีอะไรเลย " (have-nots) จะมีก็แต่ความไม่สมหวังและจิตใจที่กรุ่นแค้น พวกนี้หมายรวมไปถึงพวกกรรมกร นักศึกษา ปัญญาชน พวกผู้มีศรัทธาในศาสนาและกลุ่มสตรี

ครั้นตั้งหน่วยได้แล้ว งานที่ต้องกระทำต่อไป คือ การหาสมาชิกใหม่ การฝึก การตั้งฐานส่งกำลังบำรุง และการตั้งขบวนการขบวนการ ฐานส่งกำลังบำรุงที่กล่าวถึงนี้ได้จากการเข้าใช้ประโยชน์จากที่เป็นสมบัติของฝ่ายรัฐบาล กล่าวคือ โดย "การเข้ายึด" (expropriation operations) เอนันต์เอง ส่วนด้านการฝึกนั้นหมายรวมถึงกิจกรรมเพื่อพลักกายทุกแบบ เช่น การพักแรม การไต่เขา การพายเรือแข่ง การว่ายน้ำ และการล่าสัตว์ เป็นต้น กิจกรรมอื่น ๆ ดังเช่น การปฐมพยาบาล การฝึกยิงของนักแม่นปืน และการจับขี้นาพาหนะ ก็เป็นเรื่องที่ต้องเน้นความสำคัญไว้ด้วย ครั้นการฝึกขั้นต้นได้ผลก้าวหน้าแล้ว ก็ติดตามด้วยการฝึกหาความชำนาญตามหน้าที่เฉพาะตัวบุคคลต่อไป

ขั้นที่สอง : ขั้นการพิทักษ์

ครั้นจำนวนผู้รับการฝึกมีมากเพียงพอและตั้งฐานส่งกำลังบำรุงได้อย่างเหมาะสม กองโจรก็ขยายการปฏิบัติเข้าสู่ขั้นต่อไป อันได้แก่ ขั้นการพิทักษ์

ระหว่างขั้นการพิทักษ์ กองโจรในเมืองจะเข้าต่อสู้กับกำลังฝ่ายรัฐบาลด้วยการปฏิบัติการอย่างในสนามรบ และก่อเหตุตามแบบลัทธิก่อการร้าย กองโจรจะขยายการปฏิบัติการก่อวินาศกรรมและงานด้านจิตวิทยาอย่างหนักหน่วงยิ่งขึ้น เพื่อกีดกร่อนเสถียรภาพรัฐบาลและกองทัพของรัฐ ในขณะเดียวกัน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากมวลชนด้วย นอกจากการปฏิบัติการตามรูปแบบกองโจรอย่างปกติ เช่น การช่มยิง การจู่โจม และการก่อวินาศกรรมแล้ว กองโจรยังได้ใช้ความพยายามยุยงให้คนงานพร้อมใจกันหยุดงาน หรือขัดขวางการเข้าทำงาน ปลดปล่อยนักโทษ หนีทัพ ลักพาตัว และให้มีการโฆษณาชวนเชื่อติดอาวุธทุกแบบ ความพยายามทั้งหลายเหล่านี้ กระทำขึ้นด้วยความมุ่งหมายเพื่อบ่อนทำลายรัฐบาล และจุดชนวนให้มวลชนก่อเหตุความไม่สงบขึ้นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายกองโจรอย่างเต็มกำลัง

ในเหตุการณ์ทุกครั้ง กองโจรจะทำอย่างระมัดระวังคนเพื่อให้ดูเหมือนหนึ่งเป็นการเรียกร้องตามความต้องการของมวลชนโดยแท้จริง

มาริเกลลา จัดตั้งกลุ่มผู้ก่อการในเมืองเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ขนาดมาตรฐานกลุ่มหนึ่งมีจำนวนไม่เกินไปกว่า 4 หรือ 5 คน และเรียกชื่อว่า "กลุ่มยิง" (firing group) สมาชิกในกลุ่มผู้มีฝีมือเด่นสุด จะได้ถืออาวุธปืนกลเบา ที่เหลือจะใช้ปืนพก ปืนลูกปรายหรือลูกระเบิดมือ "กลุ่มยิง" จำนวนสองกลุ่มหรือมากกว่าจะรวมกันจัดเป็น "ชุดยิง" (firing team) ขึ้น และร่วมทำงานด้วยกันโดยประสานงานกันและอยู่ในการบังคับบัญชาของบุคคลคนหนึ่งหรือสองคน

มาริเกลลา เชื่อมมั่นในวิธีการกระจายอำนาจการควบคุม และส่งเสริมให้ "กลุ่มยิง" แต่ละกลุ่มต้องวางแผนอยู่เสมอ และสนับสนุนให้ดำเนินการปฏิบัติตามลำพังด้วยตัวเองโดยตลอด เมื่อใด "หน่วย

เบื้องบนตามทำเนียบรบ "(strategic command) เป็นผู้วางแผนงานเหล่านั้นขึ้น ก็เปิดโอกาสให้กลุ่มยิงเลือกปฏิบัติได้ตามลำดับความเร่งด่วนที่จำเป็น เขายืนยันว่า การแยกอำนาจการควบคุมยอมทำให้การปฏิบัติงานของกองโจรยิ่งเพิ่มจำนวนครั้งมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถบ่อนทำลายกองกำลังรัฐบาลและเร่งให้รัฐบาลถึงกาลอวสานได้โดยเร็ว

การปฏิบัติการของกองโจร ตามทฤษฎีของ มารีเกลลา แบ่งเป็น 6 ระยะ คือ

หนึ่ง : การลาดตระเวนหาข่าว

สอง : การวางแผน

สาม : การฝึกซ้อม

สี่ : การปฏิบัติ (ด้วยความเร็ว)

ห้า : การถอนตัว

หก : การขยายผล (การโฆษณาชวนเชื่อติดอาวุธ)

มารีเกลลา ได้เขียนอธิบายไว้ ดังนี้

การลาดตระเวนหาข่าว

การลาดตระเวนหาข่าวอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การจารกรรม การตรวจการณ์ และการศึกษาพื้นที่ปฏิบัติการ และโดยการจัดเตรียมตารางกำหนดรายการ

กล่าวคือ มารีเกลลา เน้นหนักในเรื่องการลาดตระเวน และตารางเวลาเดินทาง เขาเชื่อว่า ถ้าปราศจากขั้นตอนนี้แล้ว ก็เสมือนหนึ่ง "เดินอยู่ในท่ามกลางความมืด "

การวางแผน

การวางแผนย่อมเกี่ยวข้องถึงการคัดเลือกกำลังคน และเครื่องมือแบบของการปฏิบัติการ การใช้เส้นทางเคลื่อนย้ายและกำหนดการปฏิบัติการ เพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จ การวางแผนจะต้องกระทำในรายละเอียด การวางแผนใช้งานยานยนต์เป็นเรื่องที่ควรเอาใจใส่เป็นเรื่องแรก

การฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมต้องดำเนินไปด้วยความกระตือรือร้นให้เหมือนกับการปฏิบัติจริง อย่างไรก็ตาม การฝึก กระทำโดยไม่ใช้อาวุธ และเก็บเป็นความลับยิ่งยวด ทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความคุ้นเคยในเรื่อง สถานที่ ชาวเมือง เส้นทางถอย จังหวะโอกาส เป็นต้น

การปฏิบัติ

การปฏิบัติต้องเป็นไปอย่างฉับพลัน สิ่งที่ควรสนใจให้มากได้แก่การประสานงานระหว่าง "กลุ่มยิง" การใช้ยานยนต์นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติการตามแผนยุทธการ เพราะฉะนั้นจะต้องนำเอาปัจจัยนี้เข้ามาร่วมพิจารณาในรายละเอียดด้วยเสมอในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติการ

การถอนตัว

การถอนตัว "กลุ่มยิง" ย่อมอาศัยการยึด ปฏิบัติตามกำหนดการที่ได้จัดเตรียมไว้ก่อนแล้ว การใช้เครื่องกีดขวางและปิดกั้นถนน และหน่วยรักษาความปลอดภัยทั้งหลายด้วย

มารีเกลลา ให้ลำดับความสำคัญของขั้นการถอนตัวมากกว่าขั้นการปฏิบัติงาน เขาจึงย้ำไว้ว่า ในขั้นการวางแผนนั้นจำเป็นต้องทำกันอย่างครบถ้วนโดยต้องมีรายละเอียดกำหนดไว้ในโอกาสที่การปฏิบัติอาจประสบความล้มเหลวได้ แผนการถอนตัวควรกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ดังเช่นการกระจายกำลังคน การกำจัดร่องรอยและการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

การขยายผล

การขยายผลของการรบ คือ การโฆษณาชวนเชื่อติดอาวุธ และทำ "สงครามประสาท" (war of nerve)

ตลอดขั้นการวางแผน และขั้นการปฏิบัติมีสิ่งทีพึ่งระลึกถึงอยู่โดยจะละเว้นเสียมิได้ คือ

- การรักษาความลับ
- การจู่โจม
- ความรอบรู้ถึงลักษณะภูมิประเทศ
- ความเร็ว และความคล่องตัว
- การข่าวกรอง และ
- ซิตความสามารถในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง เมื่อเผชิญกับสิ่งที่มีได้คาดฝันไว้ก่อน

มารีเกลลาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานของกองโจรในเมืองไว้หลายประการ ดังนี้

1. คุกคามจะก่ออันตรายต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศ
2. บีบบังคับกำลังฝ่ายทหารให้จำเป็นต้องใช้บทบาทการตั้งรับ
3. บังคับให้กองกำลังรัฐบาลต้องกระจายกำลัง
4. แสดงข้อพิสูจน์ให้เห็นถึงความแข็งแกร่งความแน่วแน่ และการยืนหยัดต่อสู้ของกองโจรเพื่อเป็นกำลังใจให้บรรดาผู้ที่รู้สึกไม่พอใจรัฐให้หันมาสนับสนุนกองโจร
5. กีดกันกองกำลังรัฐบาล มิให้เคลื่อนย้ายเข้าสู่ใจกลางของประเทศ โดยบีบบังคับให้ต้องเผชิญหน้าอยู่กับกองโจรในพื้นที่ชนบท
6. หลีกเลี่ยงการสู้รบซึ่งหน้า และการรบแตกหัก
7. ประกันความมั่นใจได้ว่ากองโจรในเมืองมีเสรีในเกณฑ์สูงสุด ในการดำเนินกลยุทธ์และปฏิบัติการโดยหันมาใช้การปฏิบัติแบบติดอาวุธได้

ขั้นที่สาม : ขั้นการสงครามตามแบบ

ขณะที่ผู้การก่อสร้างในเมือง กำลังปฏิบัติการใน ตัวเมืองอยู่นั้น กองโจรในชนบทก็จะตั้งหน่วยงานใต้ดิน(infrastructure) เป็นหน่วยแกนเล็ก ๆ เริ่มปฏิบัติการขึ้นในพื้นที่ชนบท ครั้นถึงเวลาอันสมควร ก็เริ่มเข้าสู่ขั้นการทำสงครามตามแบบในเรื่องนี้ มาริเกลลายืนยันว่ากองโจรในชนบทคือ " ส่วนที่ได้รับการกำหนดมอบให้มีหน้าที่รบแตกหักในสงครามปฏิวัติ"

ทฤษฎีของมาริเกลลา มุ่งคิดสร้างวิกฤติการณ์ทางการเมืองขึ้น ด้วยการก่อเหตุการณ์รุนแรง เพื่อบังคับรัฐบาลให้ปฏิบัติการโต้ตอบต่อมวลชนสถานการณ์เช่นนี้ ย่อมสร้างความรู้สึกแค้นเคืองขึ้นในหมู่ประชาชนเป็นเหตุให้ประชาชนพากันต่อสู้ขัดขวางกองทัพและรัฐบาล คุณค่าอันดีเด่นของยุทธศาสตร์นี้ เป็นที่ทราบกันได้โดยชัด และพอที่จะยืนยันได้ว่าการก่อความไม่สงบในเมืองสามารถใช้เป็นบทบาทของการก่อการปฏิวัติได้

ควรสังเกตไว้ด้วยว่า การก่อการในเมืองมีทั้งข้อดีและข้อเสียต่อกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ข้อดีก็มีเหมือนกันกับของกองโจรในชนบทนั่นเอง คือ

- มีลักษณะของการจู่โจม
- คล่องตัว
- ความเร็ว
- การข่าวสาร และการข่าวกรอง
- การเลือกเป้าหมาย

ส่วนข้อเสียมีดังนี้

- มีจุดอ่อนต่อการแทรกซึม และการเอาความลับไปเปิดเผยโดยคนทรยศ และ โดยสายลับ
- ฝ่ายรัฐบาลมีความคุ้นเคยและรู้จักสภาพภูมิประเทศ และประชาชนของตนดีพอ ๆ กันกับที่กลุ่มก่อการคุ้นเคยและรู้จัก

- ความยากในการก่อตั้งและรักษา "พื้นที่ฐานที่มั่น"

- จิตความสามารถที่ฝ่ายรัฐบาลมี แต่กลุ่มกองโจรในเมืองไม่มี คือ การรวมกำลังและการเข้ายึดครองพื้นที่หนึ่งใดโดยเฉพาะ

นักบันทึกทางวงการทหารได้แสดงความเห็นเรื่องจิตความสามารถของการก่อความไม่สงบในเมืองไว้ต่างทัศนะกัน โค-วัง เมอิ (Ko-Wang Mei) ได้เคยเขียนไว้ว่า "การใช้เมืองเป็นฐานที่มั่นย่อมไม่อาจทำได้เลยไม่ว่าจะชั่วขณะหนึ่งใดก็ตาม"

ส่วน บี.เฮช.ลิดเดล ฮาท (B.H.Liddel Hart) มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "พื้นที่ในเมืองให้ทั้งคุณประโยชน์และอุปสรรคไปด้วยพร้อม ๆ กัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว น่าจะขัดขวางการปฏิบัติงานของกองโจรมากกว่า แม้จะเป็นฐานที่เหมาะสมสำหรับต่อสู้ล้มล้างระบอบการปกครองก็ตาม "

การก่อความไม่สงบในเมือง จะเป็นผลชี้ขาด อันสุดท้ายของบุคคลผู้เป็นหัวหน้าปฏิวัติ หรือไม่ นั้นไม่ใช่สาระสำคัญเสียแล้ว เพราะปรากฏชัดแล้วว่า การก่อสงครามรูปแบบนี้ อาจเป็นชนวนร้ายแรงที่ทำให้หวังสังคมตกอยู่ในภยันตราย ก่อความยุ่งยากทางเศรษฐกิจ การเมือง สามารถสั่นคลอนฐานะรัฐบาลผู้บริหารประเทศได้ อย่างน้อยที่สุด การร่วมการก่อการจลาจลในเมืองกับในชนบทที่ได้วางแผนมาดีแล้ว ย่อมสามารถก่อปัญหาให้แก่รัฐบาลของประเทศด้อยพัฒนาที่กำลังพยายามสร้างสรรค์ความเจริญ และการอุตสาหกรรมของประเทศอย่างร้ายแรงได้ สถานการณ์แบบนี้ก็อาจเกิดขึ้นได้ในสังคมของประเทศมหาอำนาจอุตสาหกรรมได้เช่นกัน

บทสรุป

บทความทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ก็คือ ความพยายามของการสืบสาวราวเรื่องอันเป็นวิวัฒนาการของหลักยุทธศาสตร์และศิลป์แห่งการใช้ประโยชน์สงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบ ด้วยความมุ่งหมายเพื่อพิสูจน์ให้เห็นถึงแก่นสาร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ปรมาจารย์เจ้าตำรับชั้นนำทั้งหลาย นิยมยึดถือ

ในตอนต้นเรื่อง จะสังเกตเห็นว่า ความคิดการทำสงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบนี้ มีมานานับเวลาเนิ่นนานมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ก็ไม่เคยปรากฏว่ามีผู้ใดจะพยายามคิดเขียนเป็นหลักการทางยุทธศาสตร์ขึ้นไว้ เพื่อให้สามารถนำเอาสงครามประเภทนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งถึงสมัยของเคลาเซวิทซ์ และก็เคลาเซวิทซ์นี้แหละเป็นผู้ซึ่งถึงสภาพการณ์ที่เป็นปัจจัยจำเป็นต่อการทำ "สงครามประชาชน" ให้บรรลุความสำเร็จได้ เขาอธิบายเพิ่มเติมว่า แม้ยุทธศาสตร์ทางทหารของสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบจะแตกต่างไปจากยุทธศาสตร์ทหารของสงครามตามแบบก็ตามที่ แต่ความมุ่งประสงค์ของยุทธศาสตร์แต่ละแบบก็ไม่ต่างกันเลย นั่นคือ การบรรลุสู่เป้าหมายทางการเมือง โดยใช้อำนาจบังคับ

ต่อมา เลนิน ได้เผยแพร่ความคิดทางการเมืองของเคลาเซวิทซ์ และพัฒนาแนวความคิด "การจัดตั้ง" (organization) ขึ้น ลักษณะของการจัดตั้งนี้เป็นไปในรูปแบบของคณะ "พรรค" (party) เป็นองค์กรซึ่งนำไปก่อการจลาจลขึ้นในเขตเมือง เพื่อล้มล้างรัฐบาลปัจจุบัน และยึดอำนาจมาเป็นของ ""พรรค" ในการนี้อาจนำเอาลัทธิก่อการร้าย (terrorism) และการโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) มาช่วยเสริมงานก่อการจลาจลนี้ด้วย เลนินมิได้หยุดอยู่เพียงแค่นี้ เขาสนับสนุนว่าไม่สมควรหยุดยั้งความตั้งใจอันเด็ดเดี่ยวนี้ แต่จะต้องเผยแพร่เพื่อครองโลกนี้ให้ได้ เกือบจะเป็นเวลาเดียวกันกับขณะที่เลนินกำลังนำเอาทฤษฎีของเคลาเซวิทซ์มาประยุกต์ใช้ในขอบข่ายทางการเมืองอยู่นั้น ลอเรนซ์ก็นำไปใช้ในขอบเขตด้านการทหาร กล่าวคือการทำสงครามกองโจรด้วยคุณลักษณะของความคล่องตัว ความรวดเร็วการจู่โจม

พร้อมกับเน้นด้านจิตวิทยาสงครามกองโจร ความคิดของลอเรนซ์เช่นนี้ได้สืบทอดใช้กันตลอดมานับเป็นแรมปี และก็ยังมีผลกระทบอยู่แม้ตราบเท่าทุกวันนี้

จึงกล่าวได้ว่า เลนินประสบความสำเร็จในด้านของการเมือง ส่วนลอเรนซ์ในด้านการทหาร แต่สำหรับเมาเซตุงแล้วเขาผู้นี้คือปรมาจารย์ผู้ประมวลแผนยุทธศาสตร์อันหลักแหลมขึ้นอีกอย่างหนึ่งโดยการรวมแนวคิดทางทหารและแนวคิดทางการเมืองเข้าด้วยกันเป็นหลัก นับตั้งแต่เริ่มงานทีเดียว เมาได้รับความสำเร็จในการทำสงครามปฏิวัติซึ่งมีพื้นฐานการสนับสนุนจากเขตชนบท แนวความคิดของเขาจึงประกอบด้วยการตั้งพื้นที่ฐานที่มั่น กำหนดขั้นตอนของสงคราม และการสนับสนุนจากภายนอกประเทศ และในขั้นสุดท้ายของสงครามปฏิวัติ ก็จะต้องเตรียมหาโอกาสเปลี่ยนรูปแบบของสงครามกองโจรไปเป็นสงครามเคลื่อนที่ เมามีได้เพิ่มเติมแนวคิดเหล่านี้เพื่อทำสงครามปฏิวัติแต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้พัฒนายุทธวิธีของสงครามกองโจรขึ้นอย่างพิถีพิถันด้วย ในไม่ช้าไม่นานหลักยุทธศาสตร์ตามแนวคิดของเขาก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป นักก่อการปฏิวัติทั้งหลายได้นำไปศึกษาคัดแปลง และเจริญรอยตามกันทั่วทุกมุมโลก

ไวเจียนเกียบ เป็นสาวกคนหนึ่งที่ยอมรับนับถือแนวคิดของเมาเซตุง เกียบได้ดัดแปลงหลักทฤษฎีของเมาให้เหมาะสมต่อสภาพความเป็นจริงของประเทศเวียดนาม แนวคิดของเขาผูกพันอยู่กับความสำคัญของปัจจัย เรื่องสถานการณ์ระหว่างประเทศ การสนับสนุนจากภายนอกประเทศ การผสมผสานการใช้กำลังกองโจรกับกองกำลังประจำการตามแบบอย่างเหมาะสม และการตกลงใจอย่างระมัดระวังที่จะเปลี่ยนรูปสงครามกองโจรไปเป็นสงครามเคลื่อนที่ แนวคิดของเกียบเหล่านี้ ยังจะคงเป็นส่วนปรุงแต่งศิลป์ของการทำสงครามปฏิวัติได้ตลอดไป

เกวารา และเดเบเรก็เป็นผู้หนึ่งซึ่งมีศรัทธาต่อแนวความคิด (ทางทหาร) การทำสงครามกองโจรของเมาเซตุง แต่สำหรับงานด้านการเมืองและการจัดตั้งแล้ว ทั้งสองคนนี้มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากความคิดของเมา บุคคลทั้งสองได้ก่อกำเนิด "แกนกองโจร" (guerrilla foco) ขึ้น และยืนยันกรานว่าพลังทางการเมืองและทางการทหารจะต้องรวมกันขึ้นเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยเน้นให้ความสำคัญแก่พลังอำนาจทางทหารเป็นอันดับแรก ลักษณะความคิดที่เปลี่ยนใหม่นี้ส่วนใหญ่มุ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิวัติที่กระทำในดินแดนทวีปลาตินอเมริกาเป็นหลัก

เมื่อไม่นานมานี้เอง แนวคิดการก่อความไม่สงบในเมือง ได้เริ่มทวีบทบาทความสำคัญยิ่งขึ้น การเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวนี้ มีสาเหตุหลักเนื่องมาจาก การที่กลุ่มมวลชนจากชนบทได้พากันหลั่งไหลย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งหลักแหล่งในเมืองใหญ่ และเหตุแห่งความล้มเหลวของการทำสงครามกองโจรในชนบทหลายแห่งหลายกรณี

ยุทธศาสตร์ของสงครามกองโจรในเมืองนี้ จะประสบความสำเร็จ หรือ ล้มเหลวอย่างใดนั้น เป็นเรื่องที่สมควรเฝ้าดูกันต่อไป

ดังที่ได้บรรยายมาโดยตลอดนี้ จึงเห็นได้ว่า โอกาสความได้เปรียบจากการใช้วิธีการต่อสู้ด้วย สงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบนั้นมีอยู่อย่างมากมาย ถ้าสามารถจัดดำเนินงานอย่าง เหมาะสม สงครามนี้อาจก่อความพินาศให้แก่รัฐได้ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และด้าน การทหารของรัฐ และก็เป็นทีที่ตระหนักกันดีว่า "กำลังหลัก" (main forces) ในการสู้รบของกองโจรจะ ขาดการช่วยเหลือเสียมิได้ หนทางที่ใช้ตอบโต้สงครามนี้จึงมีอย่างกว้างขวางมากมาย วิธีหนึ่งที่ใช้ ได้ผลก็คืองานด้านจิตวิทยา

สงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบนี้ สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้โดยแน่นอน แต่ก็มีได้หมายความว่า จะอยู่คงกระพันจนทำลายไม่ได้ เพราะพวกกองโจรเองมีทั้งปัญหาข้อจำกัด และอุปสรรคนานัปการ กองโจรจะต้องออกปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องภายใต้สภาวะการณ์ทางจิตใจ และ ร่างกายที่ต้องทนทุกข์ทรมานและเหน็ดเหนื่อย กองโจรไม่อาจรบเผชิญหน้ากับกำลังประจำการตาม แบบที่มีจำนวนเหนือกว่า และไม่คิดจะเข้าสู้รบเพื่อเอาชนะด้วย และในท้ายที่สุดสงครามกองโจร และสงครามก่อความไม่สงบ อาจดำเนินไปได้ตามหลักการพื้นฐานประการต่าง ๆ แต่จะเป็นผลสำเร็จก็ ต่อเมื่อได้นำเอาหลักเกณฑ์เหล่านั้นมาจัดการพัฒนา ประยุกต์ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ในแต่ละ พื้นที่เสียก่อน

สงครามกองโจรและสงครามก่อความไม่สงบ จะยังคงมีให้เห็นกันอยู่ต่อไปในอนาคตข้างหน้า การณ์เช่นนี้ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับผลสำเร็จของการกำหนดยุทธศาสตร์ต่อต้าน (success of conterstrategies) ของอีกฝ่ายหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่แน่นอนอันหนึ่งก็คือ ถ้าไม่นำหลักและวิธีการเหล่านั้นมาศึกษาให้รู้แจ้งเห็น จริงกันแล้ว ยุทธศาสตร์เพื่อการต่อต้านนั้นก็ไม้อาจบรรลุถึงซึ่งความสำเร็จได้